

MARCO BEDEA BIA JESUCRITOEBEMA MARCOBA BŁDA

Nañ cartara Marcoba błsia. Idjira judio Jerusaleñnebema basica bła. Dji papaba deda Jerusaleñne erobasia (Hecho 12:12). Marcora Bernabe ume dji djabawarra basía (Colosa 4:10). Pauloda carebabadjia (2 Timoteo 4:11). Pauloba Bernabe bida Jesudebemada naärä jaradiade wäsidade Marcora edesidaa (Hecho 12:25deba abä 13:13daa). Hecho cartade Marco tråra Juañ Marco bá bła.

1 Pedro 5:13de Pedroba Marcora mă warraada asia. Mał bërä zocärämaarä Pedroba Jesudebemada nëbłrla bädada Marcoba cartade błsia. Mateoba, Luca bida ädjiza cartada bldi naëna Marcoba bäsica bła. Roma purude Pedro ume bäsidé djabarä judioräé itea griego bedeadé bäsia.

Marcoba naärä bäsia Juañba Jesu borocuedadebemada (1:1-11) idjabä diauruba Jesu mïä sënanebemada (1:12-13). Mañare bá bła Jesuba Galilea druadé o bädadébemada (1:14deba abä 9:50daa) idjabä Galileadeba Jerusaleñnaa wäbłrlde jaradia bädadébemada (10:1-52). Eda bá bła Jesuba ne ununaca o bädadébemada idjabä Äcôrëba ëberäärä pe erobłddebema jaradia bädada. Jirñare bá bła Jesura Jerusaleñne mäwänanebemada (11:1neba abä 16:20daa).

Nañ cartade ebuda bła Jesura judiomïna ñcagla judioräéba biara ĩjäbadjida idjira Äcôrëba ëdrä

edabari diai jaradada (7:24-30; 15:33-39). Jesura naă ējūānaa zeě basía dji dromada bai carea ātebʌrla bia mīga bai carea (8:31; 10:42-45). Dadjirā itea naă crīchada waibla bла: “Abałba măda ēpē quīrīā bʌbʌrla, idjia o quīrīā bʌra igarapeda bia mīgai carea baida bла. Małbe măra ēpēida bла.” (Marco 8:34)

Borocuebari Juañebema

Mateo 3:1-12; Luca 3:1-9, 15-17; Juan 1:19-28

1-2 Mλa bedea bia Ācōrē Warra Jesucritodebemada bλya. Naãrā Ācōrēneba bedeabari Isaíaba nãwã bλsia:

Bedeja jarabarida mla bñ na diabueya bñ o
jarimärëä.*

³ Ëberäda ëjüä põäsa ewaraga bʌde jïgua bedea bʌa:
Ora jaridadua dadijirä Boro bia edadamärëä.

Ora idji itea jipa jariadua.[†]

⁴ Ara mañ quīrāca Borocuebari Juañda ējūā pōasa ewaraga bñade ēberārāa jaradia blesia ādji cadjiruara igaradapeda Ācōrēmaa zedamārēā. Idjia jarasia māwā osidara Ācōrēba ādji cadjiruara quīrādoaida. Mañbe borocuedida panłana abadjia.

5 Maâne ëberârâ Jerusaleñebemarâda, jüma Judea druadrebemarâ sida Juañmaa wâbadjidaa. Ädja cadjurua opedadada idji quïrâpita ebuda jarabadjidaa. Mañbe Juañba ädjjirâra Jordâñ dode borocuebadjia.

⁶ Juālba jābarira cameyo cara oda basía. Idjia jā bā trājābarira animarā e oda basía. Idjia adichichida cobadjia idjabā urrajōda jōbadjia.

* **1:1-2** Malaquía 3:1. † **1:3** Isaías 40:3.

7 Mañne nāwā jaradiabadjia:

-Mñ caidu aba zeya. Idjira mñ cāyābara dji dro-maara bñla. Mañ bērā idjia jīrūne jñ bñ ërāi carea mñra bia bñeña.

8 Wäräda mña bärära baidoba borocuesia baribñrla idjiabñrla Äcõrë Jaureda diaya.-‡

Juañba Jesu borocueda

Mateo 3:13-17; Luca 3:21-22

9 Mañ ewaride Jesura Nazare purudeba Juañ bñlmaa wäisia. Nazare purura Galilea druade bñla. Jesu wäside Juañba idjira Jordañ dode borocuesia.

10 Jesura doedaiba drua wäbñrlde unusia bajäda ewabñrlada. Mañne Äcõrë Jaurera puchirä quïräca idji ñrñ zebñrlada unusia.

11 Äcõrëba bajäneba edaa nāwā bedeasia:

-Bñra mñ Warra quïrä bñla. Bñ carea mñra bio bñlsrida bñla.-§

Diauruba Jesu mñä sëna

Mateo 4:1-11; Luca 4:1-13

12 Mamaiba Äcõrë Jaureba Jesura ejüä põäsa ewaraga bñdåaa edesia.

13 Mama Jesura animarä cadjirua bñea tñëna cuarenta ewari bñsia. Satanaba idjira mñä sësia Äcõrëda igarabi carea. Idjabä Äcõrë bajänebema nezocaräba idjira ne cobisidaa.

Jesubajaradia beda

Mateo 4:12-17; Luca 4:14-15

‡ **1:8** Äcõrë Jaureda diaya. Griego bedeade nāwā bñ bñla: “Äcõrë Jaureba borocueya.” § **1:11** Isaía 42:1.

14 Borocuebari Juañ preso bēdacarea Jesura Galilea druadaa wāpeda bedea bia Ācōrēnebemada jaradiabadjia.*

15 Nāwā jarabadjia:

-Ewarira jūësia. Ācōrēra bārā Boro bai carea zeblrla.† Bārāba cadjurua obadara igarađapeda mañ bedea biada ījānadua.-

Jesuba beda baribadarā trāna

Mateo 4:18-22; Luca 5:1-11

16 Jesura Galilea amene droma icawa nīne Simoñda, dji djaba Andre sida unusia. Mañ ēberārāra beda beabadarā basía. Adjira doeda beda bari panasiðaa.

17 Māwā panñe Jesuba ādjía jarasia:

-Māl ume zedadua. Bārāba beda baribada quīrāca māl bārāa jaradiaya ēberārāda māmaa enenamārēä.-

18 Ara mañda ādji beda baribadara amenapeda Jesu ume wāsiðaa.

19 Nocodaa wāblrāde Jesuba Santiagoda, dji djaba Juañ sida unusia. Adjira Zebedeo warrarā basía. Adjia jābaðe beda baribada cōā bēada ca panasiðaa.

20 Mañne Jesuba ādji sida trāsia idji ume wānamārēä. Ara mañda Santiagoba, Juañ biða ādji zeza Zebedeora idji nezocarā ume jābaðe amenapeda Jesu ume wāsiðaa.

Jesuba jai ãyā jāretada

Luca 4:31-37

* **1:14** *Bedeabia Ācōrēnebema.* Griego bedeade ācōrēna cartade bāl bāla:
“Bedeabia Ācōrēba pe eroþldebema.” † **1:15** Daniel 2:44.

21 Ădjirāra Capernauă purudaa wāsidaa. Mañbe ānāübada ewaride Jesura judiorā dji jʌrebada dedaa wāpeda Ācōrē bedeada jaradia b̄esia.

22 Jaradia b̄lde jūmarāba cawa crīchadaě basía. Judiorā ley jaradiabadarā quīrāca jaradiaě basía. Ātebərl̄ bio cawa b̄ldeba ebuda jaradia b̄asia.

23 Māwā panne jai bara b̄l ēberāda cawaěne nāwā jīgua bedeasia:

24 -jJesu Nazaredebema! ¿Cārē cārēa daira mīā sē b̄l? ¿Dai biě b̄li carea zesica? M̄la cawa b̄la b̄la caida: ¡B̄la Ācōrēba diabuedaa!-

25 Jesuba dji jaia nāwā jarasia:

-Chupeadua. Idji cacuadebemada ēdr̄dua.-

26 Ara mañda jaiba dji ēberāra wawabipeda, dji cābāyā biapeda āyā wāsia.

27 Mañ bērā jūma dji arima duanr̄aba cawa crīchadaě basía. Āduba bedeadr̄ua duanesidaa:

-jAche! Jesuba jaradia b̄la awara b̄la. Bio cawa b̄ldeba ebuđa jaradiabaria. Idjia jarab̄l̄ra jairā bida ījā obadaa.-

28 Mañ carea jūma Galilea druade dārāéne Jesura tr̄l̄ b̄lga b̄esia.

Jesuba Simoñ Pedro pācōrē biabida

Mateo 8:14-17; Luca 4:38-41

29 Judiorā dji jʌrebada dedeba ēdr̄dapeda Jesura, Santiagora, Juañ sida Simoñ dedaa wāsidaa. Simoñ djaba Andre sida mama b̄babadjia.

30 Mañne ādjia Jesua jarasidaa Simoñ pācōrēda c̄wamiaba c̄dade b̄l̄da.

31 Jesura idji b̄lmaa wāsia. Idji j̄wade jidapeda piradr̄l̄ b̄sia. Ara mañda c̄wamiara dugusia. Mañbe Simoñ pācōrēba ādjira ne cobisia.

32 Queudacarea ēberārāba cacua biē bēada, jai bara bēa sida Jesumaa enesidaa.

33 Purura dji dede eda wābadama powua nūmesia.

34 Mañne Jesuba cacua biē bēara zocārā biabisia idjaba jairā sida zocārā ãyā jarecuasia. Jairāba idjida cawa panana bērā Jesuba chupeabibadjia.

Galileade jaradia nībađa

Luca 4:42-44

35 Jesura āsabodode piradrāsia. Wadi pāīmaena ēberā neēmaa Ācōrēa iwidide wāsia.

36 Mañ carea Simoñba, idji ume panā bida Jesura jlrā panasidaa.

37 Idji unusidade jarasidaa:

-Jūmarāba b̄ra jlrā duanla.-

38 Mañne Jesuba jarasia:

-Dewara puru bēadaa wānia m̄la jāma bida jaradaida b̄a bērā. M̄ra mañ carea zesia.-

39 Māwā jūma Galilea druade p̄rrla wāsia. Judiorā dji jarebada deza jaradiabadjia. Idji wāb̄rl̄ma jaira ãyā jarecuabadjia.

Jesuba aida bara b̄a biabida

Mateo 8:1-4; Luca 5:12-16

40 Māwā b̄lde ēberā aida bara b̄lda Jesumaa zesia.[‡] Mañ ēberāra chīrāborode cobepeda nāwā beđea djuburiasia:

-B̄la quīrīa b̄lb̄rl̄, m̄ra poya biabida b̄la.-

41 Jesuba mīā djuburi ununa bērā idji jlwada īrā b̄lb̄rl̄de jarasia:

[‡] **1:40** Aida Jesu ewaride wārāda sāwā basida dadjurāba cawađađ panla. Barib̄rl̄ judiorāmaarā aба Ācōrēb̄rl̄ poya biabida basia (Numero 12:9-12; 2 Reye 5:7). Mañ awara aба aidaba jidasira ãyā bēde wāida basia (Levitico 13:45-46).

-Māwā o quīrīñā b̄la. ¡Biadua!-

⁴² Jesu ara māwā bedeab̄l̄r̄d̄e ēberāra biasia. Dji aidara abeda nēbiasia.

⁴³⁻⁴⁴ Mañne Jesuba idjía bio jarasia:

-B̄l̄ biadara ni abala jararādua. Āteb̄l̄r̄ sacerdotemaa wādua b̄l̄ra biasida unumārēā. Jāñbe Ācōrē quīrāpita bia bei carea Moiseba jarada quīrāca ne diacuadua. § Māwā ēberārāba cawadia b̄l̄ra wārāda biasida.-

Māwā jarapeda Jesuba idjira wābisia.

⁴⁵ Barib̄l̄r̄ dji ēberāba Jesuba idji biabidadebemada jūmarāa nēb̄l̄r̄ wāsia. Mañ carea Jesura ni abal purude ebuda nībaca basia. Āteb̄l̄r̄ jīga nībabadjia ēberārā beeldacamaa. Barib̄l̄r̄ ēberārā puruzabemada idjimaa wābadjiāa.

2

Jesuba ēberā cacua beu b̄l̄ biabida

Mateo 9:1-8; Luca 5:17-26

¹⁻² Dārāé b̄l̄de Jesura wayacusa Capernauñ prudaa wāsia. Idjira diguida b̄l̄da cawasidāde ēberārāda zocārā idjimaa powua nūmesia. Dera, dji eda wābada sida pēsua nūmesia. Mañne Jesuba Ācōrē Bedeara jaradia basia.

³ Māwā b̄l̄de ēberāda quīmārē zesidaa. Mañrāba ēberā cacua beu b̄l̄da Jesumaa ede quīrīñā panasidaa.

⁴ Barib̄l̄r̄ pēsua nūmā b̄rā poya ededaē basia. Mañ carea de ñrā uria odapeda dji cacua beu b̄l̄ra dji cldadeba edaa b̄lsidaa.

§ **1:43-44** Levitico 14:1-32.

5 Jesuba unusia ādjia wārāda ījā panʌda dji cacua beu bʌra poya biabida. Mañ carea Jesuba dji cacua beu bája jarasia:

–Cündra, bʌla cadjurua odara mña quīrādoasia.–

6 Mañne judiorā ley jaradiabadarāda ʌslʌrʌ arima chūpanasidaa. Mañgʌrāba crīchasiidaa:

7 “¿Cárē cárē jāwā bedea bʌ? ¡Ācōrē quīrāpita biē bedea bʌla! Aþa Ācōrēbʌrl ẽberāba cadjurua odara poya quīrādoaya.”

8 Ādjia māwā crīcha duanʌra Jesuba idji sode abeda cawasia.* Mañ bērā ādjía jarasia:

–¿Cárē cárē jāwā crīcha panʌ?

9 Bärāmaarā ¿sāñgʌda zareaara bʌ? ¿Cadjirua odara quīrādoayada aida wa nañ ẽberā cacua beu bʌra piradrʌbipedá idji cl̄da edapipeda n̄babida?

10 Ācōrēba mña, Nañ Djara Edadara bʌlsia nañ ejūâne duanʌba cadjurua obadara quīrādoamārēa. Mañra bärāa unubiya.–

Ara mañda dji cacua beu bája nāwā jarasia:

11 –Piradrʌdua. Bʌ cl̄dara edapeda diguidaa wādua.–

12 Ara mañda dji cacua beu bʌdara pirabaripeda idji cl̄da edapeda jūmarā quīrāpita ẽdrʌ wāsia. Mañ carea jūmarāba cawa crīchadaë basía idjabá Ācōrēa bia bedea duanesidaa. Nāwā jarasidaa:

–¡Nañ quīrāca dadjurāba ununaca basí!–

*Jesuba Levi trñna
Mateo 9:9-13; Luca 5:27-32*

* **2:8 Sode.** Griego bedeade bʌ bʌla: “Jaurede.”

13 Māwānacarea Jesura wayacusa Galilea amene dromanaa wāsia. Mañne ēberārāda zocārā idjimaa wāsidaa. Idjia ādjirāa jaradasia.

14 Wābārlde Jesuba Alpeo warra Levida unusia. Mañ Levira Romanebema boro itea parata dia-bada dede chūmasia. Jesuba idjía jarasia:

-Māl ume zedua.-

Ara mañda Levira piradrāpeda Jesu ume wāsia.

15 Māwānacarea Jesura Levi dede ne co bāsia. Zocārāba Jesura ēpēbāda bērā ādjirā sida ne co chūmeasia: Jesu ume nībabadarāda, Romanebema boro itea parata jārl pebadarāda, judiorā ley igara bēa sida panasidaa.[†]

16 Māwā panne judiorā ley jaradiabadaba, pariseorā bida unusidaa Jesura Romanebema boro itea parata jārl pebadarā ume, judiorā ley igara bēa ume bida ne co bāda. Mañ carea pariseorāba Jesu ume nībabadarāa iwidisiadaa:

-Bārāa jaradiabarira ḥcārē cārēā cadjurua obadarā ume, parata jārl pebadarā ume bida ne co bā?-

17 Mañ ūripeda Jesuba jarasia:

-Cacua bia bēaba nēārā diabarira jārladacaa. Dji cacua biě bēabārl jārlbadaa. Māra jipa bēa trāi carea zeē bāla, ātebārl cadjurua obadarāda trā bāla Ācōrēmaa zedamārēā.-

*Ne codaca ewaridebema
Mateo 9:14-17; Luca 5:33-34*

18 Mañ ewariđe Borocuebari Juañ ume nībabadarāba, pariseorā bida ne codaca ewarida

[†] **2:15** *Judiorā ley igara bēa.* Griego bedeade “cadjurua obadarā” bāla bāla.

o panasidaa. Māwā panlne dewararāda Jesumaa zedapeda iwiðisidaa:

-Borocuebari Juañ ume nībabadarāba, pariseorā bida ne codaca ewarira obadaa. Baribʌrl bʌ ume nībabadarāba ¿sāwāerā odaca?-

19 Jesuba panusia:

-Umaquīrāba wērā edabʌrlde ¿caiba ne codaca ewarida oi? Mañ umaquīrāra wadibida idjia edodarā ume bʌmisa ne codaca ewarira odaēa.

20 Baribʌrl ewari aba dewara ēberārāba idjira ãyā ededia. Mañ ewaridebʌrl idjia edodarāba ne codaca ewarira odia.

21 Dadjirāba cacuade jībada dji sore cōā bʌmmaa wua djiwidida cajudacaa. Māwā odibʌrl djiwididi cajuda erreþaribʌrlba dji wua sorera waiþlara cōāya.

22 Idjabā ni abaʌba uva ba djiwidira animarā e oda dji sorede tʌdaca. Māwā odibʌrl aseabʌrlde animarā e oda dji sorera cōāya. Mañbe uva bara, animarā e oda sida aduaya. Mañ carea uva ba djiwidira animarā e oda djiwidide tʌdida panla.-‡

Jesura ãnãübada ewari djibaria

Mateo 12:1-8; Luca 6:1-5

23 Ænãübada ewaride Jesura ējūā trigo udade nībasia. Mañne idji ume nībabadarāba trigora tʌ eda nībasiðaa.

24 Mañ carea pariseorā ãdji caidu zebʌdaba Jesusa jarasidaa:

-¡Acʌdua! Bʌ ume nībabadarāba ¿cārē cārē Ænãübada ewaride ocara panlra o panl?-

25 Jesuba ãdjia jarasia:

‡ **2:22** Mañgʌdeba Jesuba cawabisia idji bedeara ãdji drōñenabema cr̄cha ume ãbaa jaradiacada.

-Ewari aba Daviba, idji ume nñbabadarã bida codira neẽ panasidaa. Jarra panasidaade ɿsãwã osida?§

26 Abiata sacerdote dji droma bãside Davira Ācõrẽ dede eda wãpeda Ācõrẽ quĩrapita bãda pañda edasia.* Mañ pañra ɿababe sacerdoterãba codida panasidaéca? Baribãrl Daviba copeða idji ume nñbabadarãa diasia.-

27 Mañbe Jesuba ãdjia jarasia:

-Ācõrẽba õberãra oẽ basia ñnãubada ewari wagadamãrẽä ãtebãrl ñnãubada ewarira bãsia õberã ñnãunamãrẽä.

28 Mã, Nañ Djara Edadara ñnãubada ewari djibaria.-

3

Jesuba ñnãubada ewaride õberã biabida

Mateo 12:9-14; Luca 6:6-11

1 Wayacusa Jesura judiorã dji jãrebada dedaa wãsia. Mama õberã jãwa beu bãda bãsia.

2 Aclaraba Jesura acã panasidaa ñnãubada ewaride mañ õberã biabi cawaya. Biabisira biẽ jaradida crõcha panasidaa.

3 Mañne Jesuba õberã jãwa beu bãda jarasia:

-Piradrãpeda õsi nñmane zedua.-

4 Mañbe Jesuba ãdjia iwiðisia:

-¿Ñnãubada ewaride cãrëda odida panã? ɿBiada wa cadjiruada? ɿDjãrã carebaida wa idu beubida?-

Baribãrl ãdjirãra chupea panesidaa.

§ **2:25** 1 Samuel 21:1-6. * **2:26** Levitico 24:5-9.

5 Mañne Jesura sopuasia cawarla zarea bœa bërã. Quirubideba adjirã acablarlde dji jawa beu bája jara-sia:

-Jawa jiradua.-

Mawã jirablarlde idji jawa abeda biasia.

6 Ara mañda pariseorãra edradapeda Herodeare bearãmaa wäsiðaa. Adjirã ume Jesu beadi carea cricha jrlasidaa.

Galilea amene droma icawa duanana

7 Mañbe Jesura idji ume nïbabadarã sida Galilea amene dromanaa wäsiðaa. Mama Galilea druadebemarãda zocárã idji caiðu nïbasidaa.*

8 Jesuba ne ununacada o bœda dewararã biða ûrïsiðaa. Mañ carea Judea druadebemarãda, Jerusaleñ purudebemarãda, Idumea druadebemarãda, Jordã do wa quirärëbemarãda, Tiro druadebemarãda, Sidoñ druadebemarã sida Jesu bœmaa wäsiðaa.

9-10 Idjia cacua bië bœada biabi bœada bërã ëberäraba idji tâni carea powuabadjidaa. Idjira pësua eropanaränamärëä Jesuba idji ume nïbabadarã jarasia jâbada enenamärëä.

11 Ëberä jai bara bœaba Jesu unubœdaðe idji quiräpita chiräborode copanenapeda jaiba ne wayaadeba jïgua jarabadjidaa:

-Bœra Äcõrë Warraa!-

12 Baribœrla Jesuba jairäa bio jarabadjia idjidebemada ebuda jararänamärëä.

*Jesuba ëberä doce edada
Mateo 10:1-4; Luca 6:12-16*

* **3:7** Griego bedeade ñçrla cartade idjabä bá bœa “Judeadebemarã sida.”

13-14 Māwānacarea Jesura eyadaa wāpeda idjia quīrībārlada idjimaa trāsia. Ādjirā zesidade idjia doce edasia idji ume nībabamārēā idjabā idji bedea jara nībabamārēā. Mañgrāra Jesuba trā bāsia “māa diabuedarā.”[†]

15 Jesuba ādjirā lālada diasia cacua biē bearā biabidamārēā idjabā jai sida āyā jāretadāmārēā.

16 Aba Simoñ basía.[‡] Jesuba idjira trā bāsia Pedro.

17 Mañ awara Zebedeo warra Santiagoda, dji djaba Juañ sida edasia. Mañ umébemara Jesuba trā bāsia Boanergerā. Mañ trāba jara bāla “baa warrarā.”

18 Nañgrāra sida edasia: Andre, Pelipe, Bartolomé, Mateo, Tomá, Alpeo warra Santiago, Tadeo, idjabā Simoñ Cananeo.[§]

19 Jesuba Juda Iscariote sida edasia. Mañgala idjira jidabisia.

Jesu biē jarapedada

Mateo 12:22-32; Luca 11:14-23; 12:10

20 Jesu diguidaa zeside ēberārlada zocārā powuasidaa. Mañba Jesura, idji ume nībabada sida poya ne codaē basía.

21 Jesu djabarāba cawadapeda idjira edade wāsidaa. Ādjia crīcha panasiidaa idjira quīrāé besida.

22 Baribārla judiorā ley jaradiabadarā Jerusaleñ purudeba zepedadaba jarasidaa:

[†] **3:13-14** *Mañgrāra Jesuba trā bāsia “māa diabuedarā.”* Griego bedeade lālra cartade mañra neēa. [‡] **3:16** Griego bedeade lālra cartade idjabā nāwā bāl bāla: “Nañgrāra doce panlda edasia.”

[§] **3:18** *Simoñ Cananeo.* Luca 6:15de “Simoñ Zelote” bāl bāla.

-Jāl̄ Jesura jairā boro Beelzebúðeba bλ bērā jāwā bλa. Idjia jaira ãyā jλretabaria Beelzebúba maλ̄ λbλada diaða bērā.-

23 Maλ̄ ūrīpeda Jesuba ãdjirā tr̄lpeda ne jara bλðeba bedeasia. Nāwā jarasia:

-¿Sāwā Satanaba ara idjida ãyā jλretai?

24 Abari druadebemarāda ara ãdjidubā djō pananibλrλ dārā pananaēa.

25 Idjabā abari dede bēada djō pananibλrλ dārā pananaēa.

26 Ara maλ̄ quīrāca Satanada ara idji jairā ume djōpeda awara wāibλrλ ¿sāwā idjia poya bλra dārā erobai? Abeda jōyā.

27 Ēberā mēsrā bλda naārā jλ chūmλnaēbλrλ, ¿sāwā idji dede eda ne drλade wāni? Jλ chūmλnadrλ poya idji nebiara drλadīa.

28 Wārā arada mλa bārāa jaraya: ēberārāba cad-jirua obadara, biē bedeabada siða Ācōrēba jūma poya quīrādoaya.

29 Baribλrλ abalba Ācōrē Jaureba oðada diauruba jāwā osiða aibλrλ, Ācōrēba maλra quīrādoaēa. Maλ̄ ēberāra ewariza bedeade bāya.-

30 Jesuba māwā jarasia idjira jai bara bλada apedāda bērā.

Jesu ēberārā idjimaa zepedada

Mateo 12:46-50; Marco 3:21; Luca 8:19-21

31 Maλne Jesu djabarāda, dji papa siða jūēnapeða Jesura dajadaareba tr̄bisidaa.

32 Maλbe ēberārā Jesuare chūmeaba idjíā jarasidaa:

-BΛ papara, bΛ djabarā sida dajadaare panla.*
 Ädjia bΛra jΛrgΛ panla.-

³³ BaribΛrΛ Jesuba jarasia:

-Bärämaarā ¿cairāda mλ papa idjabā mλ djabarā?-

³⁴ Idji caita chūmeada acapeda jarasia:

-Nañgräda mλ papaa idjabā mλ djabarāa.

³⁵ Äcōrēba quīrīā bΛ o beadra mλ djabaa, mλ djabawērāa, idjabā mλ papaa.-

4

Pea podadebema ne jara bΛ

Mateo 13:1-9; Luca 8:4-8

¹ Wayacusa Jesuba Äcōrē bedeara amene droma icawa jaradia blesia. Mañne ēberäräda zocärä idjima powua nūmesia. Mañ bērā jāba doeda ūmλne bādopedā chūmesia. Ēberärära do icawa duanesidaa.

² Mañbe Jesuba ne quīrātanoa ne jara bΛdeba jaradiasia. Nāwā jarasia:

³ -¡Urīnadua! Ēberāda ne pode wāsia.

⁴ Māwā po nīne ñcrla tara ode bāecuasia. Mañne ïbanada zesedapedā mīcuasidaa.

⁵ Ñcrla tara ējūā mōgaraida bΛde bāecuasia. Djiegorora nāücha bΛ bērā mañ tara isabe tunusia.

⁶ Māwāmīna besea jāwārābā purrubasia bio carra jidaē bāda bērā.

⁷ Idjabā ñcrla tara ējūā lrlida bΛde bāecuasia. Mama bāecuadara jācara lrl bara bΛba bΛrā que-nasia. Mañba poya zaudaē basía.

* ^{3:32} Griego bedeade ñcrla cartade idjabā “bΛ djabawērārā” bΛ bΛa.

8 Baribʌrla ʌslʌrla tara ējūā biade baeucasia. Mañgʌrla bio zausia. ʌslʌrla cʌmlba ara aride di-asia, dewaraba waitabeara diasia, waabemaba waiþʌlara diasia.-*

9 Mañbe Jesuba jarasia:

-Dji cʌwʌrla bara bʌla quīrācuita ūrīdua.-

Jesuba ¿cārē cārēā ne jara bʌdeba jaradiasi?

Mateo 13:10-17; Luca 8:9-10

10 Ēberārā wāpedadacarea Jesu ume nībabadarā doce panʌla, dewara idjiare chūmea bida iwidisiðaa idjia ne jara bʌdeba jaradiadadebemada.

11-12 Jesuba panusia:

-Ācōrēba ēberārā pe eroþʌdebemada jūmarāa cawabiē þʌmīna bārāa cawabi þʌla. Baribʌrla dewararāa māa ne jara bʌdeba bedea þʌla ādjirāba acʌ panʌmīna unurānamārēā, idjaba ūrī panʌmīna cawarānamārēā. Māwā þeadaēbara Ācōrēmaa zedapeda ādjia cadjurua obadara quīrādoacasia.-†

Pea podadebema Jesuba cawa jarada

Mateo 13:18-23; Luca 8:11-15

13 Mañne Jesuba ādjía jarasia:

-¿Bārāba pea podadebema ne jara bʌdeba jaradara cawadaēca? Māwāra dewarada jaraibʌrla ¿sāwā cawadi?

14 Ūrīnadua. Pea pobariira Ācōrē bedea jarabari quīrāca þʌla.

15 Ta ode þaeðaba nañda jara þʌla: ʌslʌrla ēberārāba Ācōrē bedeada ūrībadaa. Baribʌrla

* **4:8** Griego bedeade nāwā þʌla: “ʌslʌrla cʌmlba treinta diasia, dewaraba sesenta diasia, waabemaba cien diasia.” † **4:11-12** Isaías 6:9-10.

Satanada zepeda mañ bedea ãdji sode jūñara quírādoabibaria.

16 Ta mōgaraida bλ ējūñe podaba nañda jara bλa: ñcλrλ ēberārāba Ācōrē bedea ūrīnapeða bio bλsrīda edabadaa.

17 Baribλrλ bio carra jidaë b̄ea b̄erā dārā droadacaa. Ewari zarea zebλrλde wa Ācōrē bedea ījā panλ carea ēberārāba bië obλdade ãdjia ījā panλra igarabadaa.

18 Ta ējūñ aλriða bλde podaba nañda jara bλa: ñcλrλ ēberārāba Ācōrē bedeara ūrībadaa.

19 Baribλrλ ãdjirā sāwā bia b̄eadidēbemada jūmawāyā cr̄chabadaa idjaba ne jūmada awuabadaa. Cr̄chabadaa ne jūmada eroþeadibλrλ, bλsrīda b̄eadida. Jūma mañ cr̄chaba bedea ãdji sode b̄edara bλrā beabaria. Mañ b̄erā ãdjira waridacaa.

20 Baribλrλ ta ējūñ biade podaba nañda jara bλa: ñcλrλba Ācōrē bedeara bia ūrīnapeða ījābadaa. Mañbe ñcλrλba ne biada ara aride obadaa, ñcλrλba waitabeara obadaa, idjaba ñcλrλba waiþlara obadaa.-‡

*Íbīrānebema ne jara bλ
Mateo 5:15; Luca 8:16-18*

21 Jesuba dewara ne jara bλdeba jarasia:

-Dadjirāba ïbīrāra coadapeda ¿epedeco droma edre bλbadaca? Mērā nūmλnacaa, ãtebλrλ ðtλ dji bλbadade nūmλbadaa.§

‡ **4:20** Griego bedeade nāwā bλ bλa: “Λcλrλba treinta zaubadaa, ñcλrλba sesenta zaubadaa, idjaba ñcλrλba cien zaubadaa.”

§ **4:21** Mērā nūmλnacaa. Griego bedeade nāwā bλ bλa: “Cλda edre bλdaca.”

22 Ara mañ quīrāca ne jūma ebuda bālēra mērā bēea. Dadjia cawadaē panlra Ācōrēba ebuda cawabiya.

23 Dji cawalrā bara bālba quīrācuita ūrīdua.-

24 Mañ awara Jesuba jarasia:

-Mla jaradia bālra quīrācuitadadua. Bārāba cawađi carea bio quīrācuitadiblrlā Ācōrēba bārāa auđuara cawabiya.

25 Abla wārāda cawaiblrlā, Ācōrēba auđuara cawabiya. Bariblrlā adua bālba cawa bālba crīchaiblrlā, idjia crīcha bāl sida Ācōrēba jārīya.-

Néu sāwā waribaridebema ne jara bāl

26 Jesuba idjabāa jarasia:

-Ācōrēba ēberārā pe eroblra abala ne ta poda quīrāca bāla.

27 Diamasi dji ēberā cāl bālmisa idjabāa āsa zocai bālmisa dji tara quida buyapeda waribaria. Dji podaba cārēba waribi bālda cawacamīna māwābaria.

28 Egorode ara iduba tunubaria. Naārā dji bālwrl̄da odjabaria. Małbe dji cāml̄da zebaria. Idjabāa dji cāml̄ba dji tada diabaria.

29 Małbebbl̄rā dji tara waragabaria. Dji ewarira jūēna bērā ēberāba necoba ewabaria.-

Mostaza tadebema ne jara bāl

Mateo 13:31-32, 34-35; Luca 13:18-19

30 Idjabāa Jesuba jarasia:

-Ācōrēba ēberārā pe eroblra ḡcārē quīrāca bāl? ḡSāl̄gā ne jara bāldeba mla cawa jarai?

31 Mostaza ta quīrāca bāl. Mañ mostaza tara jūma dadjia ubada cāyābara djubibiara quirua.

32 Barib^lra u^ldacarea dewara néu b^lea c^layabar^a waib^lara waribaria. Dji j^lwatera waib^la jedeguezoabaria. Ma^l b^ler^a ibanara dji j^lwatede c^lur^adr^a b^lama de ocua^le zebadaa.-

33 M^lwā ne jara b^ladeba Jesuba jaradiabadjia ēberārāba poya cawadida pan^l quīrāca.

34 Ababe ne jara b^ladeba ādjirāa bedeabadjia. Barib^lra idji ume n^lbabadarā ādu^lha pan^lne jūma cawa jarabadjia.

Jesuba nāūrā, amene droma sida tumabida

Mateo 8:23-27; Luca 8:22-25

35 Ma^l ewaride queubodode Jesuba idji ume n^lbabadarā jarasia:

-¡Wa quīrārē wānadr^a!-

36 Ara ma^lda ādjia ēberārā arima duan^lra amenapeda Jesura ara idji b^l jābade quīrārā edesidaa. Dewara jāba sida ādji daucha wāsidaa.

37 M^lwā pan^lne nāūrāda dji cābāyā puá nūmesia. Ma^l b^ler^a baido bogozoara jābade eda wā nūmesia. Jābara biru baebo^lo basía.

38 Ma^lne Jesura jāba ādauare borocau cāi b^lasia. Ma^l carea idji ume n^lbabadarāba īr^amanapeda nāwā jarasidaa:

-Jaradiabari, ¿b^lamaarā dadjirā barrudida bia b^laca?-

39 Ma^lbe Jesura īta nūmepeda nāūrāra, baido bogozoa sida nāwā quēāsia:

-¡Chupeadua! ¡Ipi b^leduá!-

Ara ma^lda nāūrāra ipi b^lesia. Jūma tuma nūmesia.

40 M^lwā b^lade Jesuba ādjirāa jarasia:

-Bārāra ¿sāwāérā ne waya pan^l? ¿Cārē cārēā Ācōrēra ijāna^l pan^l?-

41 Baribʌrʌ Jesuba oda carea ādjirāra bio ne wayasidaa. Mañ bērā āduþa iwididrua duanesidaa:

-Nañgʌra ¿caida jāwā þʌ? Nāñrāba, baido bogozoa bida idji bedeara ījābadaa.-

5

*Jesuba jai zocārā ãyā jʌretada
Mateo 8:28-34; Luca 8:26-39*

1 Mañbe amene droma chānapeda Gerasa druade jūesidaa.*

2 Jesura jābaðeba drua þadoside cawaẽne ēberā jai bara þʌlda idjimaa zesia.

3 Mañ ēberāra beudarā tʌþaribada uriade þabadjia. Ni abaþba idjira poyadaca basía, carenaba jāþʌlda sida.

4 Þarima zocārā idjira carenaba jīrū jābadjidamīna, jāwa sida jābadjidamīna abeda jūma tʌcuabadjia. Idjira ni abaþba poyadaca basía.

5 Diamasi, ãsa bida idjira bēwārā tʌþaribada uriade, eyade bida þia nībabadjia. Idjabə ara idji cacuara mōgaraba puobadjia.

6-7 Idjia tʌmʌba Jesu unuside pira zesia. Jesu quīrāpita chīrāborode cobepeda jīgua jarasia:

-Ācōrē dji Dromaara þʌ Warra, Jesu, ¿cārē cārēa mʌra mīa sē þʌ? ¡Ācōrē quīrāpita wārāneba jaradua þʌa mʌra biē þʌēda!-

8 Māwā bedeasia Jesuba idjia nāwā jara þadə bērā:

-Jai, nañ ēberā cacuadebemada ãyā wādua!-

* **5:1 Gerasa.** Griego bedeade þclrʌ cartade “Gadara” wa “Gerasa” þʌ þla.

9 Mañbe Jesuba dji jaia iwidisia:

-¿Bla casa trña jarabada?-

Dji jaiba panusia:

-Mñ trña Cäbana abadaa, dairära cäbana panla bërä.-

10 Mañne jaiba Jesua bedea djuburiasia mañ druadrebemada ãyã jæretarämärëä.

11 Mäwä panne ara caita bla eyade chinada zocära ne co duanasidaa.

12 Mañ carea dji jairäba Jesua nãwã bedea djuburiasidaa:

-Dairära jäägrä china cacuade idu eda wâbidua.-

13 Mañne Jesuba iduaribisia. Ara mañda jairära ëberä cacuadebemada ëdracuadapeda china cacuade eda wâblråsidaa. Bariblra eda wänapeda chinara pirapodapeda perawadeba daidu tëücuasidaa. Mama abeda jüma nãblra quinisiidaa. Mañgrä chinara mil umé panasiðaca bla.

14 Mañ carea dji china acä pananara purudaa pira wåsidaa. Ädji purudebemaräa, dji puru caita bearäa bida jai bara bädadebemada jüma nãblråsidaa. Mañ carea purudebemaräba acäde zesesiðaa.

15-16 Jesu bla jüebädaðe unusidaa jai zocära erobadara Jesu caita chümäda. Quïrä bapeda cacuade jibadara jibasia. Mañ unupedadaba dewararäa nãblråsidaa jai bara badara sãwåsida. China sãwåpedada sida nãblråsidaa. Jümaräda bio ne waya duanesidaa.

17 Mañ carea ädjiräba Jesua bedea djuburiasiðaa ädji druadrebemada ãyã wãmärëä.

18 Jesu jābade badoside dji jai bara bādaba bedea djuburiasia idji ume wāi carea.

19 Baribʌrʌ Jesuba idu wābiē basía. Ātebʌrʌ jarasia:

-Diguida wāpeda bʌ ëberärāa jaradua Ācōrēba bʌ ume ne waibʌla odada. Adjía nēbʌrʌdua sāwā idjia bʌra bio quīrā djuburiasida.-

20 Ara mañda jai erobadara wāpeda jūma Decapoli druađe nēbʌrʌbadjia Jesuba idji ume ne waibʌla odada. Mañ bērā jūmarāba cawa crīchadaē basía.

Jesuba wērācau biabida

Mateo 9:18-26; Luca 8:40-56

21 Jesu jēda jābade amene droma quīrārā chānacarea ëberärā zocārā idji bʌmaa zesiđaa. Mañ carea Jesura do icawa besia.

22-23 Māwā bʌde ëberā Jairo abadada zesia. Mañ Jairora judiorā dji jʌrebada deđe dji boro basía. Mañne Jairora Jesu caita jūepeda idji jīrū caita bārru cobepeda nāwā bedea djuburiasia:

-Mł cauda jūācāyā nūmla. Bʌ jʌwara idji līrʌ bʌde zedua biamārēā.-

24 Ara mañda Jesura Jairo ume wāsia. Ëberärā zocārā Jesu ume wābʌda bērā pēsua nībasia.

25 Mañne ëberärā tāena wērā doce poa oamiaba jida bʌda nībasia.

26 Mañ wērāba nēärā diabadarāa idji paratara jūma diadoadamīna biaě basía. Zocārā nēärā diabadarāba idjira bia mīgabisidaa baribʌrʌ wetara wāsia.

27-28 Mañne Jesudebemada bedea panʌda ūrīpeda ëberärā tāena Jesu jēdaare caita wāsia. Nāwā crīchasia: "Idji cacuade jʌ bʌda tāibʌrʌ, młra

biaya.” Ara mañda Jesu cacuade jñ bñra chupea tñsia.

²⁹ Tñbñrlde idji oara tlñdrñsia. Mñwñ cawasia idji cacua bië bñdara biasida.

³⁰ Baribñrl Jesuba cawasia idji lñbñadeba abñada biasida. Mañ bñrñ jëda acñpeda iwidiisia:

—Mñña cacuade jñ bñra ¿caiba tñsi?—

³¹ Mañne idji ume nñbabadaräba jarasidaa:

—¿Sñwñ iwidì bñ caiba bñra tñsida? Bñla unu bñla ñberäräba bñra pësua eropanñda..—

³² Mñwñ jarabñdamñna Jesuba jñmarñda pñrrñga acñsia idji tñnada cawai carea.

³³ Mñwñ bñde wñrñra ne wayaaba ure nñmasia Jesudeba biadada cawa bñ bñrñ. Mañbe Jesumaa zepeda idji quñrñpita bñrru cobepeda jarasia:

—Mñabñrl wñrñda bñra tñsia.—

³⁴ Mañ carea Jesuba idjíja jarasia:

—Cau, wñrñda biaida ïjñna bñrñ bñra biasia. Necai wñdua. Bñra waa bia mñgäea.—

³⁵ Jesu wadi bedea bñde Jairo dedeba lñcñrl zedapeda idjíja jarasidaa:

—Bñ caura jaidasia. ¿Cñrñä jaradiabarira mñä sñi?—

³⁶ Mñwñ jarabñdara Jesuba quñrñcuitaë basía. Ñtebñrl Jairoa jarasia:

—Ne wayarñdua. Sodeba ïjñdua.—

³⁷ Mañbe Jesuba Pedroda, Santiago, Santiago djaba Juñ siða Jairo dedaa edesia. Waabemara idu wñbië basía.

³⁸ Jairo dema jññbñda ñde Jesuba ûrñsia ñberärära bñrga aujñä duanñda.

³⁹ Eda wñpeda Jesuba dji aujñä duanáa jarasia:

-¿Cārē cārēā jācua aujīā duanl? Jāl wērācaura beuē b̄la, āteb̄rl cāl b̄la.-

⁴⁰ Mañ carea ēberārāba idjimaa ac̄dapeda ipidasidaa. Barib̄rl Jesuba jūmarāda dajadaa wābisia. Mañbe idji ume n̄babadarāda ūbea, dji wērācau zezada, dji papa sida eda edesia wērācau b̄lpedadamaa.

⁴¹ Wērācau j̄wade jidapeda Jesuba jarasia:

-Talita cumi.- (Mañ arameo bedeaba nāwā jara b̄la: "Cau zaque, m̄la b̄la jaraya: pirab̄aridua.")

⁴² Ara mañda wērācaura pirab̄aripeda n̄bađe wāsia. Idjira doce poa basia. Mañglađebemada jūmarāba cawa cr̄chadaě basia.

⁴³ Barib̄rl Jesuba ādjía bio jarasia ni aňala jararānamārēä. Idjab̄a jarasia wērācaura ne cobidamārēä.

6

Jesu Nazarede b̄ada

Mateo 13:53-58; Luca 4:16-30

¹ Mamaňba Jesura idji puruđaa wāsia. Idji ume n̄babadarā sida wāsidaa.

² Anāübada ewariđe Jesuba judiorā dji j̄rebada deđe Ăcōrē bedeara jaradia basia. Mañne zocārā ūrī duanlba cawa cr̄chadaě basia. Nāwā jara duanasidaa:

-Idjia ¿sāmaareba jāl cr̄cha cawaara edasi? ¿Caiba idjía necawaada diasi? ¿Sāwā ne ununacada poya oi?

³ ¿Idjira de obariěca? ¿Maria warrada jāwā b̄lěca? ¿Idji djabarāra Santiago, Jose, Juda idjab̄a Simoňěca? ¿Idji djabawērārā sida dadjirā tāena panlěca?-

Âdjirâba Jesura ïjâ quïrïânaë basía.

4 Mañ bêrâ Jesuba jarasia:

-Âcõrêneba bedeabarida djärâ druadë wayabadaa, baribârlara ara idji druadëbemarâba wayadacaa. Idji puruba, idji dede panabada bida wayadacaa.-

5 Mama Jesuba ne ununacara poya oë basía. Ababe idji jawara ñcârla cacua bië bœa ñrâ bâlbârlâde biabisia.

6 Idji purudebemarâba ïjânaë bada bêrâ Jesuba cawa crîchaë bësia.

Jesuba doce edadarâ diabueda

Mateo 10:5-15; Luca 9:1-6

Jesuba puru zaque bœaza jaradia wâisia.

7 Mâwâncarea idjia doce edadarâra âbaa trâsia. Âdjirâa âbâlada diasia jaida ãyâ jâretadamârêä. Mañbe puru zaque bœaza umé uméa diabuesia.

8 Âdji wâni naëna jarasia wâbâdade ni cárë sida ederânamârêä. Ode codida, buchacada, parata sida ededië panâana asia. Bardona awa ededida panâda jarasia.

9 Idjabâ jarasia zapato jânida panâda baribârla ãdjia cacuadë jâ panâ awa ededida panâda.

10 Mañ awara jarasia:

-Bârâ baridua purude jûëbâdade abâl dede bâde wâni bârla mañ dede pananadua abâ purudeba ëdrâbâdadea.

11 Abâl puruba bârâda bia edaëbârla, ãdjia bârâ bedeada ûrî quïrïânaëbârla, mamaâbla ëdrâdadua. Ëdrâbâdade egoro pora bârâ jîrû jâne bârla

jārāpetadadua. Mañba cawabiya ādjia Ācōrē igara pan^λ carea idjia cawa oida.-*

¹² Ara mañda Jesu ume nībabadarāra wāsiðaa. Wāb^λdaza ēberārāa jarabadjidaa ādji cadjiruara igaradapeda Ācōrēmaa zedamārēā.

¹³ Mañ awara jaira zocārā ēberārā cacuadebemada ãyā j^λrecuasidaa idjabā zocārā cacua biē bearā olivo dragaba p^λr^λb^λdade biabibadjidaa.†

Herodeba Jesudebema ūrīna

Mateo 14:1-12; Luca 9:7-9

¹⁴ Herodeda Galilea druadebema boro basía.‡ Mañ Herodeba Jesura trā b^λga b^λda ūrīsia. Åc^λr^λba Jesudebemada nāwā jarabadjidaa:

-Borocuebari Juañda x̄rēbasia. Mañ bērā jūma ne ununacara poya o b^λa.-§

¹⁵ Dewararāba jarasidaa Jesura Ācōrēneba bedeabari Elíada. Dewararāba jarasidaa:

-Idjira Ācōrēneba bedeabaria dadji drōāenabema ewaride beada quīrāca.-

* **6:11** Griego bedeade Åc^λr^λ cartade nañ sida b^λ b^λa: “Wārā arada māa jaraya: Ācōrēba cawa oi ewaride Sodoma, Gomorra puru cāyābara mañ purura wetara cawa oya.” Genesi 18:16deba aba 19:29daa. † **6:13** Jesu ume nībabadarāba cacua biē bearā olivo dragaba p^λr^λdaē basía biabidi carea. Åteb^λr^λ māwā p^λr^λb^λdade cawabisidaa Ācōrēba ēberārā biabi b^λda (Santiago 5:14-15). Edauide olivo dragaba p^λr^λdaēne cacua biē bearā biabisidaa (Hecho 3:1-10; 5:12-16; 9:32-35; 19:11-12). ‡ **6:14** Herode. Mañ Herodera Antipa trā jarabadjidaa. Ācōrē Bedeade odja b^λa Mateo 14:1-10de, Luca 3:19de, 9:7-9de, 13:31-33de, 23:6-12de bida. Idji vezara “Herode dji Droma” abadjidaa (Mateo 2:1-23). § **6:14** Griego bedeade Åc^λr^λ cartade b^λ b^λa Herodeb^λr^λ māwā jarasida.

16 Barib^lra Herodeba māwā ūrīpeda jarasia:
-Małg^lra Juañla. Młā idjira obłá t^l beabisia
barib^lra beudada ñrēbasia.-

17-18 Herodeba Juañ beabidara nāwā basia:
Herodeba ara idji djaba Pelipe quimada edasia.
Mał wērāra Herodía abadjidaa. Herodeba idji
äyōrēra edada bērā Juañla jarabadjia: “B^l djaba
quimada erobacara b^lla.”* Mał carea Herodeba
Juañra jidabipeda preso b^lbada dede carenaba j^l
b^lasia.

19 Mał awara Herodíaba Juañra quīrāma basia.
Idjira beabi quīrīñ basia māwāmīna poya oě basia.

20 Dji boro Herodeba Juañra waya basia idjab^a
cawa basia Juañra ēberā jipa b^lda, Ācōrē itea b^lda.
Mał carea Juañra idu biě obica basía. Herodeba
Juañ bedeara bia ūrībadjia barib^lra cawa crīchaē
besia.

21 Ewari aña Herodíaba cawasia sāwā Juañra
beabida. Nāwā basia: dji boro Herode toda
ewari jūeside ne cobada waib^lada obisia. Idjiare
bea dji dromarāda, dji djōbada bororāda, Galilea
druadebema dji droma bea sida trābicuasia idji
ume ne codamārēā.

22 Māwā ne co duan^lne Herodía cauda eđa
zepeda jūmarā quīrāpita bairasia. Małba
Heroderā, idji ume ne co duan^l sida bio
b^lsridasidaa. Herodeba mał awērāa jarasia:

-B^ladjia quīrīñb^lrlada m^lā iwididua. Ara małda
m^lā b^lā diaya.-

23 Idjia wārāneba jarasia:

-B^lla m^lā iwidib^lrlada m^lā jūma diaya. Młā
poya ero^l sida ñsidra diaya.-

* **6:17-18** Levítico 18:16.

24 Mañne Herodía caura dajadaa wāpeda idji papaa nāwā iwidisia:

-Mña ¿cārēda iwidī?-

Mañne dji papaba panusia:

-Borocuebari Juañ boroda iwididua.-

25 Dji caura Herodemaa isabe jēda wāpeda nāwā jarasia:

-Mña quīrīā bla ara nawena bla Borocuebari Juañ boroda mña epedecode diaida.-

26 Māwā iwidiside Herodera bio sopusia. Bariblra idji ume ne co duanl quīrāpita wārāneba jarada bērā awērāba iwidida quīrāca o quīrīāsia.

27 Ara mañda Herodeba zarrada wābisia Juañ borora enemārēā.

28 Mañ zarrara preso blabadamaa wāpeda Juañra oblá tlesia. Idji borora epedecode enepeda Herodía caua diasia. Mañbe dji cauba dji papaa diasia.

29 Juañ ume nībapedadaba mañ ūrīsiāde Juañ cacuara jlrāde wānapeda tlbaride edesidaa.

Jesuba mil juesuma audu ne cobigada

Mateo 14:13-21; Luca 9:10-17; Juañ 6:1-4

30 Māwānacarea Jesuba diabuedarāra idji ume ābaa dji jresidaa. Ādjia opedadara, jaradiapedada siā Jesua jūma nēblrā panasidaa.

31 Māwā panlne ēberārāra zocārā zesesidaa. Ādjirā careba panlba poya ne codaē basía. Mañ bērā Jesuba jarasia:

-Wānadrl ēberā neēmaa lñāñni carea.-

32 Ara mañda āduba jābađe wāsidaa ēberā neēmaa.

33 Bariblra zocārāba ādji wābldara unusidaa. Mañne cawasidaa cairāda māwā wānada. Mañ bērā

puruza bema rāda ādji wābʌdamaa jīrūba wānapeda
ādji na jūesidaa.

³⁴ Jesura jāba deba drua bədobʌrʌde mañ ēberārā
zocārā duanʌda unusia. Oveja dji wagabari neē
quedea quīrāca panʌ bērā Jesuba ādjirāra mīnā
djuburi unusia. Mañ carea ādjirāra jaradia b̄esia.

³⁵ Que ubodode Jesu ume nībabadarāra idjimaa
zedapeda jarasidaa:

-Nama ēberāra caita neēa. Mañ awara
que ubʌrʌla.

³⁶ Ēberārāa jaradua de b̄eamaa wa puru b̄eadaa
codira nēdode wānamārēā. Ni cārē sida neē
panʌa. -[†]

³⁷ Baribʌrʌ Jesuba jarasia:

-Bārābʌrʌ ne cobidadaa.-

Mañne ādjia jarasidaa:

-¿Cārēda daiba cobidi? ¿Bʌla quīrīā bʌca daiba
jūma nañ ēberārā itea pañ nēdode wānidā? Aþaʌda
berara poa aþa trajaida bʌla mañ parata edai
carea.-

³⁸ Mañne Jesuba iwidisia:

-¿Dadjirāba pañda jūmasāwā eropanʌ? Acʌde
wānadua.-

Ara mañda wāsiðaa. Acʌdapeda ādjia jarade
zesidaa:

-Pañda jue sumabe idjaba b̄edada umébe
eropanʌa.-

³⁹ Mañbe Jesuba jūmarāa jarasia pōājārā
pāwārāne awara awara chūpanenamārēā.

⁴⁰ Ara mañda ʌcʌrʌ cien, ʌcʌrʌ cincuenta awara
awara chūpanesiðaa.

† **6:36** *Ni cārē sida neē panʌa.* Griego bedeade ʌcʌrʌ cartade mañra
neēa.

41 Jesuba pañ juesuma panra, beda umé panla siða idji jwade edapeda bajanaa acapeda Ācōrēa bia jarasia. Mañbe pañra cōrācuapeda idji ume n̄babadarāa diasia jedecadamārēä. Beda umébema siða jedecadamārēä diasia.

42 Mañbe jūmarāda ne codapeda jāwūásidaa.

43 Pañ adubadara, beda adubada siða jwra pesidade doce jamara birasidaa.

44 Mama ne copedadara dji umaquīrā awa mil juesuma panasidaa.

Jesu do ñrā n̄babada

Mateo 14:22-27; Juañ 6:16-21

45 Māwānacarea Jesuba idji ume n̄babadarāa jābade bādobisia idji na quīrārā chānapeda Bet-saidá purudaa wānamārēä. Mañne idjira blesia ēberārā diguidaa wābigai carea.

46 Jūmarāda wābigapeda eyadaa Ācōrēa iwidiide wāsia.

47 Queuside Jesu ume n̄babadarāa jābaðe do quēsidra panasidaa. Mañne Jesura drua iduba basia.

48 Idjia unusia ãdjira dowiba poya wānaẽ panada nāürāda ãdji noocoareba puá nūmā bērā. Āsabodode Jesura do ñrā n̄da ãdjirā caita wāyā wāblrā basia.

49-50 Mañne jūmarāba idjira do ñrā n̄da unusidaa. Bariblārā bēwārāda māwā blāda crīchasiðaa. Mañ carea bio dauperadapeða ne wayaaba bīasidaa. Ara mañda Jesuba jarasia:

–¡Sozarra bēadadua! Māda jāwā bīla. ¡Ne waryānadua!–

51 Jesu jābađe bādoside nāūrāra cābasia. Mał bērā bio ne wayasidaa idjaba cawa crīchadaě panesidaa.

52 Jesuba pał maārī bādeba ēberārāra zocārā ne cobigadāmīna ādjia wādibida idjidebemada cawadaě panasidaa. Abeda poya cawadaě basia.

*Jesuba Genesare druađe cacua biě bea biabida
Mateo 14:34-36*

53 Chā wānada Genesare druađe jūēnapeda doya wilbarisidaa.

54 Jābadeba drua bādosidae mamabemarāba abeda Jesura cawasidaa.

55 Mał carea puruza pira wāsidaa āđji cacua biě bearā Jesumaa ededamārēä. Ēberārāba Jesura sāma bāda ūrīsidara dji cacua biě bearā cāđade araa edebadjidaa.

56 Idji wābārāza ēberārāba cacua biě quedeara ođe bābadjidaa. Puru zaquede, puru bēade, puru āđi bida māwā obadjidaa. Małne Jesua bēdea djuburiabadjidaa idjia cacuade jā bā ida tābimārēä. Idji tābādara jūmaena biacuabadjidaa.

7

*Jāwa sāgābadadebema
Mateo 15:1-20*

1 Ewari abā pariseorāda, judiorā ley jaradiabadarā siđa Jerusaleñ purudeba Jesumaa zesidaa.

2 Mał ēberārāba unusidaa īcārā Jesu ume nībabadarāda jāwa sāgāđaě ne co panđa. Drōāenabemaba jāwa sāgābadadebema

jaradiapedada quīrāca odaē panʌ bērā ādjira biē jarasidaa.* (

³ Pariseorāba, waabema judiorā bida jwara barima zocārā sʌgʌbadaa drōāenabemaba jaradiapedada quīrāca.[†] Māwā sʌgʌdaēbʌrʌ ne codacaa.

⁴ Idjabā ne nēdobuebadamaʌba diguidaa zedapeda drōāenabemaba jaradiapedada quīrāca sʌgʌdaēbʌrʌ, ne codacaa. Mañ awara ādji sāuda, zocoda, cuguruda, cʌda sida quīrācuita sʌgʌbadaa.[‡] Ne zocārā quīrācuita obadaa drōāenabemaba jaradiapedada ēpēni carea.)

⁵ Mañne pariseorāba, judiorā ley jaradiabadarā bida Jesua iwidisidaa:

-Bʌ ume nībabadarāba jwawa mititia ne cobadaa. Cārē cārē dadji drōāenabemaba jaradiapedadara odaca?-

⁶ Jesuba panusia:

-Bārā dji biaca bearā, Ācōrēneba bedeabari Isaíaba bārānebemada nāwā aride bʌsia:

Nañ puruba mābia bedeabaria, baribʌrʌ wārāda ādji sodeba māma crīchadacaa.

⁷ Ādji quīrībe mābia bedeabadaa.

Mā bedeabaria cāyābara ēberā crīchadra jaradiabadaa. §

* ^{7:2} Ādjira biē jarasidaa. Griego bedeade xclrl cartade mañra neña. † ^{7:3} Levitico 22:4-8de sacerdoterā cuiidida panʌnebemada bʌ bʌa, baribʌrʌ Jesu ewaride pariseorāba jarabadjidaa jūmarāba māwā odida panʌda. ‡ ^{7:4} Cʌda. Mañba jaraē bʌa borobada ātebʌrʌ ādji ne codi carea chūmebadada. Griego bedeade xclrl cartade mañra neña. § ^{7:7} Isaía 29:13.

⁸ Ara mañ quīrāca Ācōrēba obi bʌ bedeara bārāba amabadaa drōäenabemarāba jaradiapedadā ēpēni carea.-*

⁹ Mañ awara Jesuba jarasia:

-Ara bārāba obadadeba Ācōrēba obi bʌ bedeara igarabadaa.

¹⁰ Moiseba nāwā jarasia: “Bʌ zezada, bʌ papa sida wayadua.”† Nañ sida jarasia: “Bariduaba idji zezada wa idji papada biĕ jaraibʌrʌ, mañgara beuida bʌla.”‡

¹¹⁻¹² Baribʌrʌ bārāba dji zeza wa dji papa careba amaaba ababe nañda jarabadaa: “Jūma mλa erobʌra Ācōrēa diađa bērā mλa bʌra poya carebaēa.”§

¹³ Māwā bārā drōä naënbemaba jaradiapedadā ēpē panlneba Ācōrē bedeara igarabadaa. Bārāba ne zocārā mañ quīrāca obadaa.-

¹⁴ Mañbe Jesuba ēberārā arima duanʌra jūma tr̄peda nāwā jarasia:

-Jūmarāba mλ bedeara ūrīnadua cawadamārēā.

¹⁵ Dadjia cobadaba Ācōrē quīrāpita mititia bʌlcaa. Atebʌrʌ sodeba ze bʌbʌrʌ dadjira mititia bʌlbaria.

¹⁶ Dji cawʌrʌ bara bʌba quīrācuita ūrīdua.-*

¹⁷ Mañbe Jesuba ēberārā arima duanʌra amepeda diguidaa wāsia. Mama idji ume

* ^{7:8} Griego bedeade ἅστρα cartade idjabā nāwā bʌ bʌla: “Bārāba zocoda, sāñ sida quīrācuita sʌglabadaa. Bārāba ne zocārā mañ quīrāca obadaa.” † ^{7:10} Exodus 20:12. ‡ ^{7:10} Exodus 21:17.

§ ^{7:11-12} Mλa erobʌra Ācōrēa diađa. Griego bedeade bʌ bʌla: “Nałgara Corbaña.” * ^{7:16} Griego bedeade ἅστρα cartade mañ versículora neěa.

n̄babadarāba dadji mititia b̄baridebemada iwidiſidaa.

18-19 Mañne Jesuba jarasia:

-¿Bārā bida wadi adua panca? Úrīnadua: dadjia cobadaba Ācōrē quīrāpita mititia b̄caa, dadji sode eda wāé b̄l bērā. Āteb̄lā biteda wāpeda dajadaa ēdr̄baria.-

Māwā jara b̄ldeba Jesuba cawabisia ne jūma codira bia b̄la.

20 Mañbeb̄lā jarasia:

-Edaʌba ze b̄lba ēberāra Ācōrē quīrāpita mititia b̄lbaria.

21-22 Cr̄icha cadjiruada, daunemaida, audua baida, mīā beaida, ne dr̄aidā, jūma eroba quīrīā baida, ne cadjirua o baida, djārā cūrūgaida, peraē oida, djārāba erob̄l carea biē baida, ēcarraare biē bedeaida, djārā cāyābara biara b̄lba cr̄chaida, idjabā cr̄icha neē b̄lca o bai sida ēberā sodeba zebaria.

23 Jūma mañ cadjirua edaʌba ze b̄lba ēberāra Ācōrē quīrāpita mititia b̄lbaria.-

Jesuba wērācau biabida

Mateo 15:21-28

24 Jesura mamaʌba Tiro druadaa wāpeda abal ēberā dede b̄esia.[†] Idji sāma b̄la ni abala cawabi quīrīāé b̄asia. Māwāmīna cawasiadaa.

25 Mañ druade wērāda b̄asia. Idji caura jai bara b̄asia. Mañ wērāba Jesudebema ūrīsidiē idji b̄lmaa wāpeda idji jīrū caita chīrāborode cōbesia.

26 Mañne bedea djuburiasia Jesuba jaira idji cau cacuadrebemada ayā j̄retamārēā. Barib̄lā

[†] **7:24** *Tiro.* Griego bedeade ʌcʌrla cartade mañ awara “idjabā Sidoñ” b̄l b̄la.

wērāra judioē basía.[‡] Siropenia druadebema basía.

27 Mañ carea Jesuba idjía jarasia:

-Warrarāda na idu ne cobida b̄la. Biē b̄la warrarāba co panλda jārīda usaa diai carea.-

28 Mañne wērāba panusia:

-B̄la jara b̄la wārāa, mā Boro, baribλr̄a warrarāba djico jurruzoabidada usaba mesa edre cobaria.-

29 Mañ ūrīpeda Jesuba jarasia:

-B̄la māwā bia panuna bērā necai diguidaa wādua. B̄l cau cacuade b̄ada jaira ãyā wāsia.-

30 Wērā idji dede jūēsiđe idji caura cλđade necai b̄ada unusia. Djí jaira wārāda ãyā wāsia.

Jesuba ēberā cλwλr̄a qui b̄l biabida

Mateo 15:29-31

31 Jesura Tiro druade b̄adada jēda wāsia. Sidoꝝ druade jūēne wāpeda Decapoli druaareba Galilea amene dromanaa wāsia.

32 Mama ēberārāba cλwλr̄a qui b̄lida Jesumaa enesidaa. Mañ ēberāra idjab̄a quīrāme cara b̄asia. Ādjirāba Jesua bedea djuburiasidaa idji jλwara mañ ēberā l̄r̄l b̄lpeda biabimārēā.

33 Ara mañda Jesuba cλwλr̄a qui b̄lra jīga edesia. Mañbe idji jλwa jīwīnīra dji ēberā cλwλr̄a uriaza berajusia. Māwā opeda ara idji jλwa quēb̄lde idosia. Ēberā quīrāmene ibaba maārī wara edasia.

34 Mañbe bajānaa acλpeda ñyāba drasoa ñyābapeda arameo bedeađe jarasia: “¡Epata!” Mañ bedeaba jara b̄la “ogadrādua.”

[‡] **7:26 Judioē.** Griego bedeade b̄l b̄la “griego.”

35 Ara mañda ëberä cawarara ogadræpeda bia ūrī besia. Idji quirāmera biaeda bërã bia bedea besia.

36 Jesuba ädjirää jarasia mañnebemada ni abala jararānamärëä. Mäwämïna wetara nëbärlbadjidaa.

37 Dji arima panla bio cawa crïchadaë panesidaa. Nâwâ jarasidaa:

-Jesuba ne jümada bia o bla. Cawarla qui bearä ūribibaria, quirâme cara bearä bedeabibaria.-

8

Jesuba mil quimärë ëberärä ne cobida

Mateo 15:32-39

1 Mañ ewaride wayacusa ëberärära Jesuma zocärä powuasiadaa. Ädjiräba codira neë panasidaa. Mañ bërã Jesuba idji ume nïbabadarära tråpeda jarasia:

2 -Mña nañ ëberärära mñä djuburi unu bla. Mña ume duanla ewari ūbea bablra. Ädja codi carea eropananara jöisia.

3 Mña ädjirära ne codaë diguidaa wäbigaiblra, ota cacua norrabaridia. Acärla wäräda tamlba ze panla.-

4 Idji ume nïbabadaräba iwidisiadaa:

-Nama ëberä neëma ñsâma jâñ ëberärä itea codira edadi?-

5 Mañne Jesuba iwidisia:

-¿Bäräba pañda jumasañ eropan?-

Ädja panusidaa:

-Sietebe.-

6 Mañbe Jesuba ëberärära juma egode chümebicuasia. Mañ siete pañra idji jwade edapeda Äcörëa bia blaada asia. Mañbe

pañra cõrãcuape ñidji ume nãbabadarãa diasia jedecadamãrãa. Ara mañda jedecasidaa.

⁷ Idjaba beda zaqueda zocãrãébe eropanasidaa. Jesuba mañ carea ãcõrãa bia jarapeda õberãrãa jedecabisia.

⁸ Ara mañda jumarãba codapeda jãwãcuasidaa. Dji adubada jãrl pesidae siete jamara birasidaa.

⁹ Mama ne copeadara mil quimãrã duanasidaca bãla. Mawãnanarea Jesuba õberãrãra wãbigasia.

¹⁰ Mañbe idjira, idji ume nãbabadarã sida jãbae ñadodapeda Dalmanuta druadaa wãsidaa.

Pariseorãba Jesua ne ununaca obi panana

Mateo 16:1-4; Luca 12:54-56

¹¹ Mañ ewaride pariseorãda zedapeda Jesu ume ijara panasidaa. Adjia cawa quiriã panasidaa idjira wãrãda bajãneba ze bã cawaya. Mañ bãrã adjia Jesua iwidisisidaa ne ununacada omãrãa.

¹² Adjia mawã mĩa sã panã bãrã Jesura ãyãba drasoa ãyãbapeda jarasia:

-Idibema õberãrãba çcãrã cãrãa ne ununacada unu quiriã panã? Wãrã arada mãa jaraya: mãra ãcõrãneba ze bãda cawadamãrãa mãa ne ununacada oëa.-

¹³ Mawã jarapeda pariseorãra amesia. Jesura idji ume nãbabadarã sida jãbae ñadosidaa wayacusa amene droma quirãrã chãni carea.

Pariseorã harina ësãbíbari

Mateo 16:5-12

¹⁴ Mañ chã wãbãdade Jesu ume nãbabadarãba cawasidaa pañda quirãdoasidaa. Jãbae pañda ababe eropanasidaa.

15 Mañne Jesuba jarasia:

-Pariseorā harina ēsābibarida, Herodede sida quīrācuitadadua.-

16 Jesu ume nībabadarāra ādubā nāwā bedeasidaa:

-Idjia māwā jarasia dadjirāba pañda enepedadaē bērā.-

17 Jesuba cawa bāsia cārēnebemada bedea panʌda. Mañ carea jarasia:

-¿Cārē cārēa pañra neēana a panʌ? ¿Māa oñara bārāba unusidamīna cawadaē basica? ¿Añeda poya cawadaēca? ¿Adua panʌca māra caida?

18 ¿Bārāra dau bara beamīna ununacaca? ¿Cawʌra bara beamīna ūrīnacaca? Māa oñara quīrādoasiðaca?

19 Māa pañ juesumaneba ēberārā mil juesuma ne cobigadacarea bārāba dji adubada jʌrʌ pesidade ¿jamara jūmasāwā birasida?-

Ādjirāba panusidaa:

-Doce.-

20 Jesuba jarasia:

-Idjaba māa siete pañba ēberārā mil quīmārē ne cobigadacarea bārāba dji adubada jʌrʌ pesidade ¿jamara jūmasāwā birasida?-

Ādjirāba panusidaa:

-Siete.-

21 Mañbe Jesuba ādjirāa iwidisia:

-¿Sāwārā bārāba wadibida cawadaē?-

Jesuba ēberā dauberrea bʌ biabida

22 Betsaidá purude jū̄sidae ñcʌrʌba ēberā dauberrea bʌda Jesuma enenapeða bedea djuburiasidaa biabimārēa.

23 Jesuba mañ dauberrea b̄ra j̄wade jidapeda puru ãyã edesia. Mañbe dji ñberã dauðe idosia. Idji j̄wara ñrã b̄apeda iwidisia unublrl cawaya.

24 Mañne ñberãba acapeda jarasia:

-M̄a ñberãdaunu b̄la bariblrl bacuru quíraca nñnadaunu b̄la.-

25 Jesuba wayacusa idji j̄wara ñberã dau ñrã b̄asia. Mañne ñberãba biounu b̄esia idji daura biada b̄erã. Tlml ne j̄umada ñsãunu b̄esia.

26 Jesuba idjia nñwã jarasia:

-Diguidaa wâblrlde purude eda wârâdua. M̄a odara ni abala jararâdua.-*

Pedroba Jesudebema jarada

Mateo 16:13-20; Luca 9:18-21

27 Mâwânanarea Jesura idji ume nñbabadarã sida Cesarea-Pilipo druade puruzaque b̄eaza pârrlade wâsidaa. Ode nñnane Jesuba idji ume nñbabadarãa iwidisia:

-Ñberãba m̄ra ¿caida crîcha panã?-

28 Ñdjrãba panusidaa:

-Lcrlba jara panla b̄ra Borocuebari Juañda. Dewararâba jara panla b̄ra Elíada. Dewararâba jara panla b̄ra Ñcõrêneba bedeabarida.-

29 Mañne Jesuba iwidisia:

-Bariblrl bârãba m̄ra ¿caida crîcha panã?-

Pedroba panusia:

-B̄ra Ñcõrêba ñdrâ edabari diai jaradaa.-†

* **8:26** *M̄a odara ni abala jararâdua.* Griego bedeade ñcrla cartade mañra neña. † **8:29** *Ñcõrêba ñdrâ edabari diai jaradada.* Mañra griego bedeade “Crito” b̄la b̄la. Critora trâea. Jara b̄la “Ñcõrêba ñdrâ edabari diai jaradada” wa “Ñcõrêba dadjirâ Boroda b̄ldada.” Arameo bedeade jarabadaa “Mesías.”

30 Jesuba ãdjirãa bio jara b̄asía mañḡra ni abala jararānamārēä.

Jesuba idji beadidebema jarada

Mateo 16:21-28; Luca 9:22-27

31 Mamaalba ãtaa Jesuba idji ume n̄babadarãa jarabadjia idjira bia m̄gaida b̄lda. Nāwā jarasia:

-Purudebema bororāba, sacerdote bororāba, juidiorā ley jaradiabada biða m̄l, Nañ Djara Edadada igaradapeda beabidia. Barib̄lrl̄ m̄lra ewari ūbeade ñrēbaya.-

32 Jesuba mañḡra ebuda jarasia. Mañ carea Pedroba idjira j̄igabe edepeda quēä b̄l quīrāca māwā bedearāduada asia.

33 Barib̄lrl̄ Jesuba jēda idji ume n̄babadarāmaa acablr̄de Pedrora nāwā quēäsa:

-Satana, m̄l caitabemada ãyā wādua. B̄la Ācōrē quīrāca cr̄ichaē b̄la. Āteblr̄l̄ ëberā quīrāca cr̄icha b̄la.-

34 Jesuba idji ume n̄babadarāra, dewararā sida tr̄peda jarasia:

-Abaalba m̄lra ëpē quīrīä b̄lblr̄l̄, idjia o quīrīä b̄lra igarapeda bia m̄gai carea b̄aida b̄la.[‡] Mañbe m̄lra ëpēida b̄la.

35 Abaalba nañ ëjūâne bia b̄aida j̄lrl̄ b̄aib̄lrl̄, j̄rūare bia b̄aëa. Barib̄lrl̄ abalda m̄l carea beuib̄lrl̄ wa bedea bia m̄nebema jara b̄l carea beuib̄lrl̄, Ācōrē ume ewariza zocai b̄aya.

36 Ëberāda nañ ëjūâne ne j̄uma eroþl̄de beuib̄lrl̄, ¿idjia eroþl̄ba carebaica?

[‡] **8:34** *Bia m̄gai carea b̄aida b̄la.* Griego bedeade nāwā b̄l b̄la: “Idji crura atau edeida b̄la.”

37 Beu amaaba idjia eroþvdebemada ȝjūmasāwā poya diai?

38 Aþaþba nað ȝjūâne cadjurua o þea tâëna mâra, mâ bedea siða adua þlada aibþrla, mâ, Nað Djara Edada ȝþla bara zebþrlde mað ȝberâra adua þlada aya. Mað ewariðe mâ Zeza Åcôrê ȝþla bara idjabâ idji bajânebema nezocarâ ȝþla bara zeya.-

9

1 Idjabâ Jesuba jarasia:

-Mâa wârâda jaraya: ȝcrla nama panâ beudi naëna ebuða ununia Åcôrêba mâ, jûmarâ Boro þldara ȝþla bara zebþrlada.-*

Jesu quîrâ awara nûmena

Mateo 17:1-13; Luca 9:28-36

2 Sei ewari badacarea Jesuba Pedroda, Santiago, Juañ siða ãduþa eya ȝtâ þlmaa edesia. Mama ãdji quîrâpita Jesura quîrâ awara nûmesia.

3 Idjia cacuade jâ þlra bio totroa þesia. Nað ȝjûânebemaba tâtobâda siða mað quîrâca poya totroa oðaða.

4 Maðne ãdjia unusiðaa Elíada, Moise siða Jesu ume bedea panâda.

5 Mað carea Pedroba Jesua jarasia:

-Jaradiabari, bia þla daira nama panâda. Daiba de zaqueda ȝbea oðia; aba þl itea, aba Moise itea, idjabâ aba Elíada itea.-

* **9:1** *Ununia Åcôrêba mâ, jûmarâ Boro þldara ȝþla bara zebþrlada.* Ebuda þlæða cärða ununida. ȝcrlamaarâ jara þla Jesu quîrâ awara nûmeinebemada ununida. Dewararâmaarâ jara þla Jesu ȝrêbaidebemada, idji bajânaa wâinebemada, wa Åcôrê Jaure zeidebemada ununida.

6 Pedrora māwā bedeasia ni cārē sida cawaē bērā. Ādjira wārāda dauperasidaa.

7 Māwā bāde jārārāda ādji ḥrā zesia. Mañ jārārāneba nañ bedeada jīgua ūrīsiđaa:

-Nañgara mā Warraa. Idjira mā bio quīrīā bāla. Idjia jara bāra ūrīnadua.-

8 Wayacusa ac̄l̄bādađe waabemarāda ununaē basia. Ababe Jesudra ādjirā ume basia.

9 Mañbe eyadeba edaa zebādade Jesuba ādjia bio jara bāsia eyade unupedādara ni abala jararānamārēä abā Nañ Djara Edada ḥrēbabārādāa.

10 Mañgara ara ādji crīchađe eropanesidaa. Ādjiduba mañ ḥrēbađebemada iwididruabadjidaa.

11 Mañbe Jesua iwidisidaa:

-Māwāra judiorā ley jaradiabadarāba ḥcārē cārēä jarabada Elíada nañrā zeida bāda?-

12 Jesuba panusia:

-Wārāda Elíara nañrā zeida bāla ne jūmada bia bāli carea.[†] Baribārla ḥcārē cārēä Ācōrē Bedeade bāl bāl Nañ Djara Edadara bia mīgaida bāda idjabā ēberārāba igaradida?

13 Mā bārāa jaraya: Elíara wārāda zesia.[‡] Māwāmīna Ācōrē Bedeade bāl bāl quīrāca ēberārāba o quīrīā pananara idji ume osidaa. §

Jesuba warra jai bara bā biabida

Mateo 17:14-21; Luca 9:37-43

14 Jesura, Pedrora, Santiagora, Juañ sida waabema Jesu ume nībabadarā duan̄maa zesidaa. Mañne unusidaa zocārā ēberārāda ādjirāma powua

[†] **9:12** Malaquia 3:1; 4:5-6. [‡] **9:13** Mateo 11:14; 17:11-12; Luca 1:16-17. § **9:13** Marco 6:14-29.

nūmāda. Ḍcārā judiorā ley jaradiabadarāda ādjirā ume caicaya duanasidaa.

15 Jesu unusidađe jūmarāba bio cawa crīchadaě basia. Ara mađda idjimaa pira wānapeđa audiabarisisidaa.

16 Jesuba ādjirāa iwidisia:

-¿Cārē cārēa caicaya duan?-

17 Mađ powua nūmāneba abālba panusia:

-Jaradiabari, māl warrada enesia bla biabimārēa. Idjira jai bara bla. Mađ jaiba idjira quīrāme cara erobla.

18 Jaiba jidablrde baebibaria, yedaa cōpepeabibaria, quida cārrabibaria, idjabā cacua abla tablbaria. Mla bla ume nībabadarāa jarasia jāl jaira ãyā jāretadamārēa. Māwāmīna poyadaě basia.-

19 Jesuba jarasia:

-¡Bārāba Ācōrēra ījānaca! ījānamārēa ¿abā sāñbe māl droai? Warrara namaa enenadua.-

20 Ara mađda warrara Jesumaa edesidaa. Dji jaiba Jesu unublrde warrara wawabisia. Warrara egode baeepeda blrabari tabesia, idjabā itedaa cōpepea tabesia.

21 Jesuba dji zezaa iwidisia:

-¿Dārābblrca jāwā bla?-

Dji zezaba panusia:

-Caiibe edalba jāwā bla.

22 Jaiba idjira bea quīrīa bla. Barima zocārā idjira tāblde baebibaria idjabā edauđe doedā baebibaria. Daira quīrā djuburiadua. Poya carebaibrl, carebadua.-

23 Mađne Jesuba jarasia:

-Bla ḡsāwā māa poya carebaiblra a bl? Bla ījāida bla māa poya carebaida. Māwā ījāblra itea Ācōrēba ne jūmada oida bla.-

²⁴ Ara mañda dji zezaba jīgua jarasia:

-Māa ījā bla bariblra carebadua biara ījāi carea.-

²⁵ Jesuba ēberārāda araa powuablrla ununa bērā dji jaira nāwā quēāsia:

-Quīrāme carabibari jai, cławrla quibibari jai, māa bāa jaraya: nañ warra cacuadēbemada āyā wādua. Waa idji cacuade eda zerādua.-

²⁶ Ara mañda dji jaira biapeda wayacusa warrara biara wawabisia. Mañbe idji cacuadēbemada ēdrāsia bariblra warrara abeda beuda quīrāca tabesia. Mañ bērā dji arima duanlba jara duanesidaa:

-jAy, jāñ warrara jaidabarisia!-

²⁷ Bariblra Jesuba warra jlwadē jidapeda píradrlabisia. Mañne warrara ñta nūmesia.

²⁸ Jesura diguidaa wānacarea idji ume nībabadarāba āduba iwidiidida:

-¿Sāwāérā dairāba jāñ jaira poya āyā jlwretadaē basi?-

²⁹ Jesuba panusia:

-Jai nañca bea āyā jlwretadi carea Ācōrēa iwidiidida panla idjabā ne codaca ewarida odida panla.*

Jesuba idji beadidebema wayajarada

Mateo 17:22-23; Luca 9:44-45

³⁰⁻³¹ Mamañba Galilea druade plrrla wāsidaa. Jesuba idji ume nībabadarāa jaradia bla bērā sāma

* ^{9:29} *Idjabā ne codaca ewarida odida panla.* Griego bedeade ñclrla cartade mañra neña.

panʌda ni aʌala cawabi quĩrĩāé basia. Mañne ādjrāa jarasia:

-Mñ, Nañ Djara Edadara aʌalba ñberäräa jidabiya. Ädjräba mñra beadia, baribʌrʌ ewari ûbeade mñra ñrëbaya.-

³² Mäwä jaradara idji ume nïbabadaräba poya cawaðaaë basía. Idjía iwididida waya panasidaa.

¿Caida dji dromaara bʌ?

Mateo 10:42; 18:1-9; Luca 9:46-50; 17:1-2

³³ Mañbe Capernauñ purudaa jëda zesidaa. Diguida panenacarea Jesuba iwidisia:

-¿Cärë cärëä oðe caicaya zesida?-

³⁴ Ädjrära chupea panesidaa wäräda caicaya zepedada bërä. Ädjrära ijara panasidaa caida dji dromaara bai cawayá.

³⁵ Mañbe Jesura chümpeda idjia edada doce panʌra caitaara trñpeda jarasia:

-Aþaʌda dji dromaara ba quĩrã bʌbʌrʌ, jümarã cãyâbara edaara baida bʌa. Waabemarã nezocada baida bʌa.-

³⁶ Mañ carea warra zaqueda edapeda ädjrã ësi nûmʌsia. Mañbe idji jʌwaðe bara edapeda jarasia:

³⁷ -Aþaʌba mñ ïjã bʌðeba warraräda bia edaibʌrʌ, mñda bia edabʌrʌ. Mñ bia edabʌrʌba ababe mñda edabʌrʌëa, åtebʌrʌ mñ Diabueda sida bia edabʌrʌa.-

³⁸ Mañne Juañba Jesua jarasia:

-Jaradiabari, daiba unusidaa ñberäba bʌ trñneba jaida ãyã jʌrecua bʌda. Baribʌrʌ idjira dadjirã ume nîé bërä daiba jarasiðaa waa mäwä orämärëä.-

³⁹ Mañne Jesuba jarasia:

-Māwā orānadua. Mā trāneba ne ununaca o bāba mānebemada poya biē bedeaēa.

40 Dadjirā ume dji quīrūéra dadjirāare bāla.

41 Wārā arada māla jaraya: bārāra māre bērā bariduaba bārāa baidoda dawaibārla, Ācōrēba wārāda mał ēberāa nebiada diaya.

42 Bariduaba mā ījā bēa dji dromaē quedeadā cadjiruadē bāebibārla, Ācōrēba mał ēberāa bio cawa oya. Mał cawa oira bio zarea bai bērā, biara bāla mał ēberā ochirude yuda jānapeda pusade batabuedida.

43-44 Bāl jāwaba bāla cadjiruada obibārla, mał cadjirua o amaaba bālā tutadua. Bla jāwa ababe erobaimīna ewariza Ācōrē ume bāya. Małda biara bāla jāwa umé erobāda tābāl urua quicamaa wāi cāyābara.[†]

45-46 Ara mał quīrāca bāl jīrūba bāla cadjiruada obibārla, mał cadjirua o amaaba bālā tutadua. Bla jīrū ababe erobaimīna ewariza Ācōrē ume bāya. Małda biara bāla Ācōrēba bāra jīrū umé erobāda tābāl urua quicamaa batabuei cāyābara.[‡]

47 Idjabā bāl dauba bāla cadjiruada obibārla, mał cadjirua o amaaba ēütadua. Bla dau ababe erobaimīna ewariza Ācōrē ume bāya. Małda biara bāla Ācōrēba bāra dau umé erobāda tābāl urua quicamaa batabuei cāyābara.

48 Mama qui beudacada baraa, idjabā dji eradrā

[†] **9:43-44** Griego bedeade ἀστρα cartade idjabā nāwā bāl bāla: “Mama qui beudacada baraa, idjabā dji eradrā nūmā siđa quicaa.”

[‡] **9:45-46** Griego bedeade ἀστρα cartade idjabā nāwā bāl bāla: “Mama qui beudacada baraa, idjabā dji eradrā nūmā siđa quicaa.”

nūmλ sida quicaa. §

49 Dadjirāra bia mīga panλneba Ācōrē itea bia
beadia.*

50 Tāda bia bλa baribλrλ cλyada jōibλrλ Ʉsāwā
wayacusa cλya b̄ei? Mañ bērā Ācōrē itea bia
beadadua.† Idjaþa ãbaa necai beadadua.-

10

Jesuba mīã amaira biẽ bλada ada

Mateo 19:1-12; Luca 16:18

1 Mañbe Jesura Capernauž purudeba Judea
druadaa wāsia Jordañ do quīrāare. Ēberārā zocārā
wayacusa idjimaa zesesiadē idjia obari quīrāca
ãdijirāa jaradia b̄esia.

2 Māwā bλde īcλrλ pariseorāda zesidaa. Idji biẽ
bedeabidi carea nāwā iwidiſidaa:

-¿Umaquīrāba dji quimada amaida bia bλca?-

3 Jesuba panusia:

-¿Moiseba cārēda bλsi?-

4 Pariseorāba panusidaa:

-Moiseba iduaribisia. Idjia jarasia abalba idji
wērāa carta mīã amainebemada diaibλrλ amaida
bλda.-*

5 Mañne Jesuba jarasia:

-Moiseba mañ bedeara bλsia bārāra cλwλrλ
zarea b̄ea bērā.

6 Baribλrλ nañ ējūā oside Ācōrēba umaquīrāda,
wērā sida osia.†

§ **9:48** Isaía 66:24. * **9:49** Mañ versículora abeda ebuda
bλ̄a. Griego bedeade bλ bλa: "Jūmarāda tλbλ uruaba cλya beadia."

† **9:50** Mañ bērā Ācōrē itea beadadua. Mañra griego bedeade ebuda
bλ̄a. Nāwā bλ bλa: "Tāda ara bādjide eda erobeadadua." * **10:4**

Deuteronomio 24:1-4. † **10:6** Genesi 1:27; 5:2.

7 Mañ carea umaquīrāba dji zezara, dji papa sida amepeda idji quima ume ãbaa b̄ebaria.

8 Mâwā cacua aba b̄la quīrāca panla.‡ Adjira umé panlēa, ãteb̄lrla aba b̄la quīrāca panla.

9 Mañ b̄erā Ācōrēba ãbaa b̄ldara dji amanacara panla.-

10 Waya diguidaa wāpedadacarea Jesu ume n̄babadarāba idjia abari quīrāca iwidisidaa.

11 Mañne Jesuba panusia:

-Baridua umaquīrāba idji quimada amapeda dewara wērāda edaib̄rla, mañ umaquīrāra daunema b̄la.

12 Idjabā wērāba idji quimada amapeda dewara umaquīrāda edaib̄rla, mañ wērāra daunema b̄la.-

Jesuba warra zaquerābia jara b̄lada

Mateo 19:13-15; Luca 18:15-17

13 Mañne ëberārāba warra zaquerāda Jesuma enesidaa idji j̄awada ñr̄l b̄lpeda bia jara b̄lmārēā. Barib̄rla Jesu ume n̄babadarāba dji warrarā eneb̄ldara quēāsidaa.

14 Adjia māwā ob̄l dara Jesuba bio biē ununa b̄erā nāwā jarasia:

-Idu warra zaquerāra m̄maa zebidadua, Ācōrēba pe eroþldebemara ãdjirā quīrāca panl b̄rā.

15 Wārā arada m̄la jaraya: warra zaqueba idji zeza ëpēbari quīrāca abalba Ācōrēda ëpēþlrla, mañ ëberārā Ācōrēba pe eroþldebema baēa.-

16 Mâwā jarapeda Jesuba warra zaquerāra j̄wade bara edapeda idji j̄wara ñr̄l b̄lpeda bia jara b̄lcuasia.

‡ **10:8** Genesi 2:24.

Parata bara bΛ Jesu ume bedeada

Mateo 19:16-30; Luca 18:18-30

17 Jesu mamaλba wābΛrΛde ēberāda idjimaa pira zesia. Maλ ēberāra Jesu quīrāpita chīrāborode cobepeda iwidisia:

–Jaradiabari bia, Ācōrē ume ewariza zocai bai carea Ɂmλa cārēda oida bΛ? –

18 Jesuba panusia:

–¿Cārē cārē mλra dji biaada a bΛ? Ni abaλda dji biaea, ababe ĀcōrēdrΛ dji biaa.

19 BΛa cawa bΛa Ācōrēba obi bΛ bedeara: mīa bearādua, daunemarādua, ne drΛarādua, sewadēba djārāra biē jararādua, djārā cūrūgarādua, bΛ zezara, bΛ papa sida wayadua.–

20 Maλne ēberāba jarasia:

–Jaradiabari, cūdra edaλba mλa jūma maλgλra ījā o bΛa.–

21 Maλne Jesuba ēberāra quīrīāneba acλpeda jarasia:

–Wādi bΛa ne aба oida bΛa. BΛa erobΛra jūma nēdobuede wāpeda dji paratara ne neē quedeara diadua. Māwā nebiada bajāne erobaya. Maλbe mλ ume nībađe zedua.–§

22 Dji ēberāba maλ ūrīpeda sopua b̄esia bio bara bΛ bērā. Ara maλda wāsia.

23 Maλne Jesuba pλrrΛga acλpeda idji ume nībabadarāa jarasia:

–Wārāda bio zarea bΛa ēberā ne bara bΛba Ācōrēra idji Boroda bΛi carea.–

§ **10:21** Griego bedeade ἀστρα cartade idjaiba nāwā bΛ bΛa: “BΛra bia mīgai carea bΛbΛrΛ.”

24 Idji ume nībabadarāba cawa crīchadaē basía. Ācōrēba ne bara ɓeara bia pe eroɓlada crīcha panasiđaa. Mał carea Jesuba wayacusa jarasia:

-Djabarā, wārāda bio zarea ɓla ëberā ne bara ɓla Ācōrēra idji Boroda ɓli carea.

25 Parata bara ɓla Ācōrēra idji Boroda ɓli cāyābara cameyoda āguja uriade eda wāichaara ɓla.-

26 Idji ume nībabadarāba wetara cawa crīchadaē basía. Małne ādułba iwididruasiđaa:

-Māwāra Ācōrēba ¿caidrl ëdrl edai?-

27 Jesuba ădjirā acapeda jarasia:

-Ëberāba māwā poya ocaa bariblrl Ācōrēba poya oida ɓla. Ācōrēmaarā ne jūmada oicha ɓla.-

28 Małne Pedroba Jesua jarasia:

-Bł  p ni carea daiba ne jūmada amesiđaa.-

29-30 Jesuba jarasia:

-W r  arada m a jaraya: m  carea idjab  beđea bia m nebema carea ab lba idji deda, djabar da, djabaw r  da, zezada, papada, quimada, warrar da,  j   da ameiblrl, idjia amena c y bara na  ewaride cien edaya: deda, djabar da, djabaw r  da, papada, warrar da idjab   j   da.  ber  ba idjira bi  odi carea  p nia bariblrl j   arebema ewaride Āc r  ume ewariza zocai  aya.

31 M w  dji j   arebemada dji nabemar da  eadia, dji nabemar da dji j   arebemada  eadia.-

Jesuba idji beadidebema wayajarada

Mateo 20:17-19; Luca 18:31-34

32 Jerusaleñnaa w s da e Jesura nocoare n basia. Mama w b da carea idjia doce edadar ba cawa

crīchadaē panasidaa. Jūma idji caiēdu wābʌdarā sida ne waya panasidaa. Māwā duanʌne Jesuba wayacusa idjia edada doce panʌra jīgabe edesia. Mañbe idji sāwāinebemada jarasia:

³³ -Urīnadua, dadjurāra Jerusaleñnaa wābʌdaa. Jāma aþalba mλ, Nañ Djara Edadara jidabiya sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā bida cawa odamārēā. Ädjirāba mλra beuida bʌda jaradapeeda judiorāéa diadia.

³⁴ Mañgʌrāba mλra ipida biē jaradapeda, idodapeda, udapeda beadia. Baribʌrʌ ewari ūbeade mλra ñrēbaya.-

Zebedeo warrarāba iwidiapedada

Mateo 20:20-28

³⁵ Zebedeo warrarā Santiago, Juañ sida Jesumaa zedapeda jarasidaa:

-Jaradiabari, daiba quīrīā panla bʌa oida ara daiba iwidiþada quīrāca.-

³⁶ Jesuba iwidiisia:

-¿Cārēda quīrīā panλ mλa bārā itea oida?-

³⁷ Ädjia panusidaa:

-Bʌra jūmarā boroda þebʌrʌde daida aþa bʌa jaþwa araare, aþa bʌa jaþwa acʌare idu chūmebidua.-*

³⁸ Mañne Jesuba ädjia jarasia:

-Bārāba adua panla cārēda iwidi panʌda. Mλra bio bia mīgaya. ¿Bārā sida ara mañ quīrāca bia mīgadi carea panʌca?-†

³⁹ Ädjia panusidaa:

* ^{10:37} *Jūmarā boroda þebʌrʌde.* Griego bedeade bʌa bʌa: “Bʌ bia quirude.” † ^{10:38} Griego bedeade nāwā bʌa bʌa: “¿Bārāra mλ borocuedi quīrāca borocuedica? ¿Mλa doida bʌra bārā bida poya dodica?”

-Māē, bia mīgadi carea panla.-

Mañne Jesuba jarasia:

-Bārā siđa wārāda mă quīrāca bia mīgadīa.[‡]

40 Bariblrl mă jawa araare, mă jawa acłare chūpananida măa poya diaěa. Ācōrēbllrl mama chūpananida erobla.-

41 Mañne Santiagoba, Juał biđa iwidibłada waabema die panla ūrīsiđaa. Mał carea āđji ume quīrūsiđaa.

42 Bariblrl Jesuba āđjirā trłpeda jarasia:

-Bārāba cawa panla nał ējūñebema bororāba āđji ēberārāra jūmawāyā zocabadada. Ādjirāba unubibadaa āđjia jarabłdara jūmarāba ījā odida panla.

43 Bariblrl bārāra māwā beadie panla. Bārānebemada dji dromada ba quīrīa błblrl waabemarā nezocada baida bła.

44 Dji dromaara ba quīrīa błrla jūmarā cāyābara edaara baida bła.

45 Mał quīrāca mă, Nał Djara Edadara zeě bła ēberārā mă nezocarāda beadamārēa. Ātebłrl ze bła ēberārā nezocada bai carea. Māwā măra beuya zocārā ēberārāda ēdrł bai carea.-

Jesuba ēberā dauberrea bł biabida

Mateo 20:29-34; Luca 18:35-43

46 Jesura, idji ume nībabadara, dewararā zocārā panla sida Jerico purude jūene wāsidaa. Ēdrłbłdađe ēberā dauberrea błda o icawa parata iwidi błda chūmasia. Mał ēberāra Timeo warra Bartimeo basía.

[‡] **10:39** Jesuba jarada quīrāca wārāda māwāsia. Hecho 12:1-3; Apocalipsi 1:9.

47 Bartimeoba ūrīsia Jesu Nazaredebemara mama wābərəda. Mañ carea bia jarasia:

-iJesu, Davideba zeda, māra quīrā djuburiadua!-

48 Mañne zocārāba idjira chupeamārēā quēāsidaa baribərə idjia wetara biasia:

-iJesu, Davideba zeda, māra quīrā djuburiadua!-

49 Mañ ūrīsīde Jesura nūmesia. Nāwā jarasia:

-Idjira trānadua.-

Mañne ācārəba dauberrea bəra trānapeda jarasidaa:

-Sobiadua. Piradrədua. Jesuba bəra trā bəla.-

50 Ara mañda Bartimeoba idjia ārə jənə bədara ērāpeda isabe piradrəpeda Jesumaa wāsia.

51 Mañne Jesuba idjia iwidisia:

-¿Cārēda quīrīā bə mā oida?-

Dji dauberrea bəba jarasia:

-Jaradiabari, mā dauba unuida quīrīā bəla.-

52 Mañne Jesuba jarasia:

-Wādua. Bəa ījāna bērā biasia.-

Ara mañda dauberrea bədabaunu besia. Mañbe Jesu ume ābaa ode wāsia.

11

Jesu Jerusaleñne jūēna

Mateo 21:1-11; Luca 19:28-40; Juañ 12:12-19

1 Jerusaleñ purude jūēbodo baside Betpague puru caita, Betania puru caita biđa duanasidaa Olivo eya carrade. Mañbe Jesuba idji ume nībabadarāda umé diabuesia.

2 Adjía nāwā jarasia:

-Dadjirā quīrāpe bə purudaa wānadua. Jūēbədade bārāba burro zaqueda ununia. Mañ

burro zaque ără wadi ni aþaþda wānacaa. Ĕră edadapeda enenadua.

³ Aþaþba bără cără jăwă o panþda iwidiþră jaradadua: “Dadjı Boroba quîră bă baribără nane jĕda diabueya.”-

⁴ Ode wăþdaþde burrrora dede eda wăbada caita jă nûmþda unusidaa. Ara maþda ĕră edasidaa.

⁵ Acără arima duanþba iwidiþidaa:
-¿Cără o pană? ¿Cără cără jă burrrora ĕră pană?-

⁶ Jesuba jarada quîrăca panusidade dji arima duanþba idu edebisidaa.

⁷ Maþbe burro zaquera Jesumaa ededapeda ādji cacuade jă panþra burro ără băsidaa. Maþbebără Jerusaleñ purudaa wăi carea Jesura ără chûmesia.

⁸ Zocărăba Jesu bia edadi carea ādjia cacuade jă panþda ode tōcua wăsidaa. Dewararăba bacuru jwate quedua bara þeada bătă tuþapeda o icawa băcua wăsidaa.

⁹ Măwă obădade idji na nînaba, caidu zebăda bida jîgua jara duanasidaa:

¡Bio bia quirua! ¡Bio bia bă dadji Ācôră trăneba zebărăra!*
zebărăra!

¹⁰ ¡Bio bia bă dadji drôenabema Davideba zedara!
¡Dadjiră Boro bai carea zebără!

¡Bio bia quirua Bajâne Ȧră!

¹¹ Jesu Jerusaleñne jûeside Ācôră de dromanaa wăsia. Jûma acă băpeda queubără bără idjia doce edadară ume Betania purudaa jĕda wăsidaa.

*Jesuba higojō bacuru biĕ jara băda
Mateo 21:18-19*

* ^{11:9} Salmo 118:25-26. Bio bia quirua. Arameo bedeade “Hosana” jarabadaa.

12 Nurēma Betania purudeba wābʌdađe Jesura jarra nūmesia.

13 Mañne higojō quedua bara bʌda tamʌba unusia. Higojō jaraemīna Jesuba acʌđe wāsia dji ca zaqueda odja bʌ cawaya. Araa jūēbʌrʌđe quedua awa nūmʌda unusia.[†]

14 Mañne Jesuba higojōa jarasia:

–jNi abalba bʌ nejōra waa jōnaēa!–

Mañ bedeara idji ume nībabadarāba ūrīsiđaa.

*Jesuba ne nēdobuebadarā ãyā jʌrecuada
Mateo 21:12-17; Luca 19:45-48; Juañ 2:13-22*

15 Jesura Jerusaleñne wayacusa jūēpeda Ācōrē de dromanaa wāsia. Mama dajada Ācōrēa diadi care-abema nēdobuebadarāda unusia. Ne nēdo ɓea siđa zocārā duanasidaa. Idjabā ɬcʌrlba Ācōrē de dromane diaida bʌ paratara dji drua ãib̄a zebʌdarāa nēb̄la nēdobuebadjidaa ãib̄ema paratara diacara panana bērā. Māwā duanłne Jesuba ādjirāra jūma ãyā jʌretacusia. Dji parata nēdobuebadarā mesa ɓeada, puchirā nēdobuebadarā bugue siđa jūma coracusia.

16 Mañ awara ni cārē siđa Ācōrē de droma caita idu enebiđ basía.

17 Ādjirāa nāwā jaradiasia:

–Ācōrē Bedeade nāwā bá b̄la: “Mā dera jūma puru ɓea itea dji iwidibada de adia.” Baribʌrʌ

[†] **11:13** Israel druade higojō dji ca zaqueda marzo jeđecode, abrilde bida codida panla. Dji ca zaquera ununibʌrʌ cawabadaa junione mañri zauida idjabā agostodeba aba octubredaa waiłla zauida. Baribʌrʌ Jesuba quedua awa ununa bērā cawasia jūma mañ poade higojōra zauđda.

bārāba “ne drabadarā mīrūbada uria” quīrāca eropanla.-‡

18 Mañ bedea ūrīsidade sacerdote bororāba, juidorā ley jaradiabada bida Jesura wayasidaa idjia jaradia bāra jūmarāba bia ūrī panla bērā. Mamaλba ñtaa crīcha jlrā panesidaa beadi carea.

19 Queublralde Jesura idji ume nībabadarā ume Jerusaleñneba ēdrasidaa.

Higojō purruba nūmena

Mateo 21:20-22

20 Nurēma diapeda Jesura idji ume nībabadarā sida wayacusa Jerusaleñnaa wāsidaa. Wābādade unusidaa higo bacurura dji carrađe eda purruba nūmāda.

21 Mañne Jesuba jaradara Pedroba quīrānebasia. Mañ carea jarasia:

-Jaradiabari, acādua. Bāa biē jara bāda higojōra purruba nūmesia.-

22 Jesuba jarasia:

-Bārāba Ācōrēra ījānida panla.

23 Wārā arada māa jaraya: bariduaba za bā eyaa namaλba pusađe tēūne wāduada aiblrl, idjia jarablrla quīrāca māwāya. Bariblrl idji sode crīchaiē bāla idjia jarablrlra māwāēda, ãteblrl wārāda māwāida ījāida bāla.

24 Mañ carea māa bārāba jaraya: jūma bārāba Ācōrēa iwidi bādara wārāda edadida ījāniblrl, edadia.

25 Idjabā bārāba Ācōrēa iwidi panlne baridua ēberā ume biē panlbrl, mañ ēberāba biē ođara

‡ **11:17** *Mā dera jūma puru bea itea dji iwidi bādara de adia.* Isaía 56:7.
Ne drabadarā mīrūbada uria. Jeremia 7:11.

naārā quīrādoadadua. Māwābʌrʌ bārāba biē opedādara bārā Zeza bajāne bʌba quīrādoaya.

²⁶ Dewaraʌba biē odada quīrādoadaẽbʌrʌ, bārāba biē opedādara bārā Zeza bajāne bʌba quīrādoaẽa.-§

¿Cai trñeba Jesuba jaradia bʌ?

Mateo 21:23-27; Luca 20:1-8

²⁷ Mañbe ādjira wayacusa Jerusaleñne jūesidaa. Jesura Ācōrẽ de droma caita nīne, sacerdote bororāda, judiorā ley jaradiabadada, judiorā dji dromarā siða idjimaa zesiðaa.

²⁸ Ādjirāba iwidisidaa:

-Bla nama o bʌra ¿caiba obi bʌ?-

²⁹ Jesuba panusia:

-Mλa bida bārāa iwidiy. Bārāba panusidara mλa jaraya caiba mλa nāwā obi bʌda.

³⁰ ¿Caiba Juañra diabuesi borocuemārẽ? ¿Eberāba wa Bajāne Bʌba? Panunadua.-

³¹ Mañne ara ādjiduba jara duanesidaa:

-Bajāne Bʌba diabuesiada adibʌrʌ, idjia jaraya: “Mañda ¿cārẽ cārẽ ïjānaẽ basi?”

³² Baribʌrʌ ¿sāwā jaradi ēberāba diabuesida?-

Ādjia māwā jara panasidaa purura waya panʌ bērā. Purumaarā Juañra wārāda Ācōrēneba beðeabari basía.

³³ Mañ bērā Jesua jarasiðaa:

-Daiba adua panʌa.-

Mañne Jesuba jarasia:

-Māẽteara mλa bida bārāa jaraẽa caiba mλa jāwā obi bʌda.-

§ **11:26** Griego bedeade ȳcʌrʌ cartade mañ versículora neẽa.

12

*Djärā néu acʌbadadebema ne jara bʌ
Mateo 21:33-46; Luca 20:9-19*

¹ Mañne Jesuba ne jara bʌdeba ãdjirāa jarasia:

-Eberāda basia. Ewari aba mañ ëberāba uvada upeda idji néura mōgaraba audu jürā casia. Uva ba piabari siða osia. Idjabā deda ñtla osia mamaʌba jūma acʌi carea. Mañbe idji néura ñcʌrla ëberārā jwaeða bʌsia. Ñdjirā ume bedea bʌsia néu zaubʌrla jūmasawā idjía diadida panʌda. Mawā bedea bʌpeda djibarira dewara druadaa wāsia.

² Uva jara djibariba nezocada aba diabuesia néudebema idjía diadida panʌra edade wāmārēā.

³ Baribʌrla néu acʌ panʌba dji nezocara jidapeda puosidaa. Mañbe jēda jwetabuesidaa ni cārē siða diadaē.

⁴ Mawānacarea djibariba dewara nezocada diabuesia idjía diadida panʌra diadamārēā. Baribʌrla mañ nezocara boroma usidaa.* Mañbe wayadaē quēāsidaa.

⁵ Mawānacarea djibariba dewarada diabuesia baribʌrla mañ nezocara beasidaa. Mawānacarea dewara nezocarāda zocārā diabuesia. Baribʌrla ñcʌrla puosidaa, dewararāda beasidaa.

⁶ Djibariba wadibida aba erobasia diabuei carea; mañgʌra idji warra bio quīrīā bʌ basia. Idjia crīchasia: “Mñ warradrʌ wayadia.” Ara mañda diabuesia.

⁷ Baribʌrla néu acʌ panʌba dji warra jūēbʌrla unusidade ãduba jarasidaa: “Jari uruba dji zezaba

* **12:4** Mañ nezocara boroma usidaa. Griego bedeade ñcʌrla cartade nāwā bʌ bʌa: “Mōgara bataatabʌda de mañ nezocara borode diasidaa.”

eroþara jūma edaya. ¡Idjira beatadia! Māwābārā dji
ējūara dadjirā itea þeya.”

8 Ara mañda warrara jidadapeda feasidaa.
Mañbe néu ãi batabuesidaa.

9 Mañ carea néu djibariba ¿sāwā obá? Araa
wāpeda ãdjjirā jūma quenapeda idji néura de-
wararāa acabiyā.

10 Bārāba ¿Ācōrē Bedeade acñacaca? Nāwā jara
þāa:
De obadaba mōgara igarapedadara dji biara þāda
þesia.

11 Dadjirā Boroba māwā oða bērā dadjirāmaarā bio
biya quirua.[†]

12 Sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabada-
ba, judiorā dji dromarā bida cawasidaa Jesuba
mañ jara þādeba ãdjjirāda biē jarasida. Mañ carea
Jesura jida quīrīā panasidaa. Baribārā puruda
waya panla bērā idjira idu þādapeda ãyā wāsiðaa.

*¿Romanebema boro itea parata jārā pebādade
diadida panca?*

Mateo 22:15-22; Luca 20:20-26

13 Māwānacarea pariseorāba, Herodeare þea bida
Jesumaa ñcārā diabuesidaa idjía biē bedeabidi
carea.

14 Jūñapeda jarasidaa:
-Jaradiabari, daiba cawa panla þra ëberā jipa
þāda. Ni abālda biara unuca bērā ni abālba
báa awara crīchabidacaa. Åtebārā þla wārā bedea
Ācōrē odebemada jūmarāa jaradiabaria. Mañda
Romanebema boro itea parata jārā pebādaza
¿dadji judiorāba diadida bia þāca wa biē þā?
¿Di-
adida panca wa diacara panla?-

[†] **12:11** Salmo 118:22-23.

15 Jesuba cawa basia dji biarā quīrāca ze panʌda.
Mañ bērā jarasia:

-Bārāba ¿cārē cārē māra biẽ bedeabi quīrīa panʌ? Parata pichida enenadua māa ac̄l carea.-

16 Ara mañda enesidaa. Mañne Jesuba iwidisia:
-¿Cai quīrādarrada nañ paratade bʌ? ¿Cai trʌda
bʌ?-

Ädjia panusidaa:

-Romanebema borodeda.-

17 Mañne Jesuba jarasia:
-Māwā baibʌrl Romanebema borodera
Romanebema boroa diadadua, idjabə Äcōrēnera
Äcōrēa diadadua.-

Ädjirāba Jesu carea cawa cr̄chadaẽ basía.

Beudarā ñrēbadidebema Jesuba jarada
Mateo 22:23-33; Luca 20:27-40

18 Māwā panʌne ñcʌrl saduceorāda Jesumaa
zesidaa. Saduceorāba jarabadaa beupedadara
ñrēbadacada. Mañ bērā Jesua nāwā jarasidaa:

19 -Jaradiabari, Moiseba dadjirā itea bʌsia
ẽberāda warra neẽ bʌde jaidaibʌrl, idji djababa
dji p̄edra wērāra edaida bʌda dji djaba jaidada itea
warra unui carea.‡

20 Ewari abə siete djabarāda panasidaa. Dji
nabemada quima edasia baribʌrl warra neẽ
jaidasia.

21 Idjiarebemaba dji p̄edra wērāra edasia
baribʌrl idji sida warra neẽ jaidasia. Übeabema
sida abari quīrāca māwāsia.

22 Jūma mañ siete panʌra warra neẽ jaidasidaa.
Māwānacarea dji wērā sida jaidasia.

‡ **12:19** Deuteronomio 25:5.

23 Mał siete djabarāba abari wērāda edasidaa. Māwāra ñrēbađi ewaride ɿsāñgla idjira erobei?–

24 Mał carea Jesuba panusia:

–Bārāba Ācōrē Bedeada, idji ḥbla sida adua panla bērā ãi crīcha panla.

25 Ūrīnadua. Beupedadarā ñrēbađi ewaride ēberāra quima edadaěa ni quima diadaěa, ātebłrā Ācōrē bajānebema nezocarā quīrāca bēadia.

26 ɿBārāba beupedadarā ñrēbađidēbemada Moise cartađe acłdacaca? Ācōrēba bacuru zaque uruga nūmneba Moisea jarasia: “Māra Abrahāl Ācōrēa, Isa Ācōrēa, idjabā Jacobo Ācōrēa.”§

27 Ildjira beu bēa Ācōrēea ātebłrā zocai bēa Ācōrēa! Bārāba abeda ãi crīcha panla.–

*Ācōrēba obi bŁ bedea dji dromaara bŁ
Mateo 22:34-40*

28 Māwā bedea panne judiorā ley jaradiabarida Jesu caita zesia. Mał jaradiabariba ūrīsia Jesuba saduceorāa bia panunada. Mał carea iwidisia:

–Ācōrēba obi bŁ bedeadēbemara ɿsāñgla dji dromaara bŁ?–

29 Jesuba panusia:

–Ācōrēba obi bŁ bedeadēbema dji dromaara bŁra nañgla: “Ūrīnadua, israelerā. Dadjurā Boro Ācōrēra ababłrā bŁa.

30 Jūma bŁ sođeba, jūma bŁ jauređeba, jūma bŁ crīchađeba, idjabā jūma bŁ ḥbładeba bŁ

Boro Ācōrēra quīrīādua.”* Ācōrēba obi bə
bedeadebemara mañdrə dji dromaara bəla.

31 Idjabə mañare bəla abari quīrāca bəla.
Mañgla bəla nāwā jara bəla: “Djārāra quīrīādua ara
bədji quīrīā bəla quīrāca.”† Mañ umébema bedea
cāyābara dji dromaara beada neēa.-

32 Mañne judiorā ley jaradiabariba jarasia:

-Bia bəla, Jaradiabari, bəla jara bəla quīrāca Ācōrēra
ababərlə bəla, dewarada neēa.

33 Dadjirāba wārāda Ācōrēra jūma dadji sodeba,
jūma dadji crīchađeba, jūma dadji jauređeba, jūma
dadji ḥəlađeba bida quīrīānida panla. Idjabə
djārāra ara dadji quīrīā bəla quīrāca quīrīānida
panla. Mañgla zocārā animarā Ācōrēa babue diai
cāyābara biara bəla.-

34 Judiorā ley jaradiabariba mañgla crīcha
cawađeba jarada bērā Jesuba jarasia:

-Bəra Ācōrēba pe erobəđebemada baida bodoa.-

Māwānacarea dewararāba Jesua iwiđidida
wayasidaa.

Ācōrēba ēđra edabari diai jaradara ḥ̄ai warra?

Mateo 22:41-46; Luca 20:41-44

35 Jesuba Ācōrē de droma dajada jaradia baside
ēberārāa nāwā iwidisia:

-Judiorā ley jaradiabadaba ḥ̄sāwāđrā jara panla
Ācōrēba ēđra edabari diai jaradara Davi warrada?

36 Ara mañ Daviba Ācōrē Jauređeba nāwā jaras-
sia:

* **12:30** Deuteronomio 6:4-5. *Dadjirā Boro Ācōrēra ababərlə bəla.*
Mañgla idjabə jara bəla: “Aba Ācōrēđra dadjirā Boroa.” † **12:31**
Levitico 19:18.

Dadjirā Boroba māl boroa jarasia: māl jāwa araare chūmedua abā bāl ume dji quīrūrā māla bāl jāwaeda bālbarādaa.‡

37 Ācōrēba ēdrā edabari diai jaradada Daviba māl Boroada asibārā, ḥsāwā Davi warra bai?—

Jesuba māwā jaradia bāda zocārā ēberārāba bia ūrī duanasidaa.

Jesuba pariseorā biē jarada

Mateo 23:1-36; Luca 11:37-54; 20:45-47

38 Jesuba wādi jaradia bāde nāwā jarasia:
-Judiorā ley jaradiabadarā ume quīrācuita bēadadua. Ādjirāba djio nēbāla bēada jā awua bēaa. Mañ awara purude nīnane quīrībadaa ēberārāba wayaadeba “mērā” adida.

39 Judiorā dji jārebada dede ādjira dji dromarā chūmebadade chūme quīrībadaa; ābaa ne cobādade bida ara mañ quīrāca obadaa.

40 Baribārā pēdra wērārāba eroquedēada se-wadeba jārīnapeda jūmarā quīrāpita Ācōrēa dārā iwidiбадаа ādjira jipa bēada crīchadamārēā. Mañ carea Ācōrēba dewararā cāyābara ādjirāra wetara cawa oya.—

Pēdra wērā ne neē quiruba Ācōrēa parata diada

Luca 21:1-4

41 Ācōrē de droma carea parata bābada quīrāpe chūmaside Jesuba unusia ēberārāba paratada eda bāl duanāda. Zocārā ne bara bēaba paratada waibāla eda bāl panasidaa.

42 Mañne pēdra wērā parata neē quiruda zepeda parata edaara quiruda umébe eda bāsia.

43 Jesuba idji ume nībabadarāa jarasia:

‡ **12:36** Salmo 110:1.

-Mλa wārāda bārāa jaraya: jāl pēdra wērā ne neē quiruba auduara diasia jūmarāba diapedāda cāyābara.

⁴⁴ Ādjirāba dji adubadadrā eda bāsidaa baribārā wērā ne neē quiruba ne coi carea erobadada jūma diasia.-

13

Ācōrē de droma jūma ārīni Jesuba jarada

Mateo 10:16-25; 24:1-28; Luca 17:22-24; 21:5-24

¹ Jesura Ācōrē de droma dajadaare bādada wābārā baside idji ume nībabariba jarasia:

-Jaradiabari, jacādua nał mōgarara sāwā waibla bēada idjaba nał de sida sāwā quīrāwārēa quedēada!-

² Mañne Jesuba jarasia:

-Māē, bλa unu bλra wai'bλa bēaa. Baribārā wārā arada mλa jaraya: nał mōgara capedadara jūma todogozoaya.-

³ Mañbe Olivo eyadaa wāsidaa. Dji eyara Ācōrē de droma quīrāpe bλa. Jesu mama chūmaside Pedroba, Santiagoba, Juañba, Andre bida āduba idjía iwidiśidaa:

⁴ -Dairāa jaradua: Ācōrē de dromara ¿sāñbe todogozoai? ¿Cārēneba cawadi mañ ewarira caita bλda?-

⁵ Mañne Jesuba jarasia:

-Quīrācuita bēadadua ni aña abālba cūrūgarānamārēā.

⁶ Zocārāba jaradua ādjidrā Ācōrēba ēdrā edabari diai jaradada. Māwā ēberārāda zocārā cūrūgadua.

⁷ Bārāba ūrīnia abāl puruda dewara ume djō duanāda idjaba drua ãyā bida māwā duanāda.

Baribʌrʌ ne wayarānadua. Mañgʌra jūma māwāida bʌla. Baribʌrʌ nañ ewarira wadi jōéa.

8 Aþaʌ puruda dewara puru ume djōnia. Aþaʌ druadəbema boroda dewara druadəbema boro ume djōnia. De uremiada druaza wāya, idjabə zocārā druade jarabada baraya. Baribʌrʌ mañ naārā mīgabʌdara maãrī þaya wērā warra pua za bʌl quīrāca.

9 Quīrācuita þeadadua. Bārāra jidabidapeda dji þlrebada dedaa ededapeda bia udia. Mā ïjā panʌ carea ãdjirāba bārāra dji dromarā quīrāpita, dji bororā quīrāpita bida ededia. Mañnebʌrʌ bārāba mā bedeara ãdjirā quīrāpita jaraðia.

10 Wārāda bedea bia mānebemada jūma puruza jaradida panla.

11 Êberārāba bārāra jida edebʌdade sopuarānadua sāwā bedeadida. Mañnebemada crīcharānadua. Ababe jaradadua Ācōrēba jarabibʌrʌda. Ara bādji crīchadeba bedeadaëa, ãtebʌrʌ Ācōrē Jauredrʌ bārāneba bedeaya.

12 Aþaʌba ara idji djabada beabiya. Dji zezaba idji warrada beabiya idjabə warrarāra ãdji djibarirā ume bië panenapeda beabidia.

13 Mā ïjā panʌ carea jūmarāba bārāra quīrāmania. Baribʌrʌ mañ ewari zareade mā ïjā panʌda igaradaëbʌrʌ, Ācōrēba ëdrʌ edaya idji ume ewariza zocai panani carea.

14 Ācōrēba quīrīäcada idji baië bʌlma bārāba unubʌdaðe jūma Judea druade þeara eyadaa mīrū

wānida panla.* (Dji carta acʌ bʌba cārē jara bʌda cawaida bʌla.)

¹⁵ Mañne ēberā idji de ɬrʌ bʌra idji dede eda wāiē bʌla ne edai carea.

¹⁶ Dji peade bʌba idjia ɬrʌ jɬbarira jēda edade wāiē bʌla.

¹⁷ Mañ ewaride wērārā biogoa beara, warra ju dawa erohea siða bio mīa djuburi beadia.

¹⁸ Ācōrēa iwididadua cue jara mīrū wāna amaaba.

¹⁹ Mañ ewaride ēberārāra bio bia mīgadìa. Ācōrēba nañ ejūa oðadeba ɬtaa ēberārāra mañ quīrāca bia mīgadacaa idjabə māwānacarea waa ara mañ quīrāca mīgadaē.

²⁰ Mañ ewarira dārāya. Dadjirā Boroba jūma daucha bia mīgabibara, ni abalda ēdrʌdaē bacasia. Baribʌrʌ Ācōrēba jūma daucha bia mīgabiēa idjia edada ēberārā carea.

²¹⁻²² Mañ ewaride ɬcʌrlba sewadeba jaraedia ãdjira Ācōrēba ēdrʌ edabari diai jaradada. Idjabə ɬcʌrlba sewadeba jaradia ãdjira Ācōrēneba bedeabarida. Mañgʌrʌba ne ununaca waibla beada odia ēberārā cūrūgađi carea. Ācōrēba edadarā siða poya cūrūgađibara, ãdjirā siða

* **13:14** Ācōrēba quīrāca. Griego bedeade ɬcʌrl cartade nañ siða bʌla bʌla: “Ācōrēneba bedeabari Danielba jarada” (Daniel 9:27; 11:31; 12:11). Griego Antioco Epipaneba Ācōrē de dromara mititia bʌsia 168 poa Jesu todinaeña. Baribʌrʌ Jesuba jarasia mañ Antiocoba oða quīrāca wayacusa māwāida. ɬcʌrlmaarā Jesuba jaradara wārāda māwāsia romanorāba Jerusaleñ puruda, Ācōrē de droma siða poa 70de jūma ārisidade. ɬcʌrlmaarā jara bʌla cadjiruadebema ēberāba māwā oya (2 Tesalonica 2:3-10). Idjabə ɬcʌrlmaarā Jesuba jaradara jīrūarebema ewaride māwāya.

cūrūgacasiðaa. Mał bērā aþaþba bārāa jaraibʌrl, “Acʌðadua, Ācōrēba ēdrʌ edabari diai jaradara nama þla,” małra ïjārānadua. Dewaraþba idjira jarima þlaða aibʌrl, mał sida ïjārānadua.

²³ Quïrācuita þeadadua. Jūma mña bārāa jarasia māwāi naëna.

*Nañ Djara Edada zeidebema
Mateo 24:29-44; Luca 21:25-36*

²⁴ Êberārā bio bia mīga pananacarea ðmādaura pāimaya. Jedeco sida ðnaëa.

²⁵ Chīdaura bajāneba þaecuadria. Jūma bajāne þeara quïrā awara þeya.

²⁶ Małgʌ ewaride mñ, Nañ Djara Edadara jārārāne þbla bara zebʌrlada idjabəa quïrāwārēa dorrodroroa þlada ununia.[†]

²⁷ Mañne mña bajānebema nezocarāda drua þeaza wābiya Ācōrēba edadarāda ãbaa jāredamārēa.

²⁸ Higojōneba ne jarabʌrlada cawadadua. Djī jlwatera tucu nūmepeda quedua barabaria. Mañneba jūmarāba cawa panla dārāéne poara zeida.

²⁹ Ara mał quïrāca mña jarada unubʌdade cawadadua mñ zei ewarira jūébododa.

³⁰ Mña bārāa wārāda jaraya: nañ ewaridebema ëberārā beudi naëna małra jūma māwāya.

³¹ Bajāra jōya, nañ ëjūä sida jōya, baribʌrl mña jaradara wārāda māwāya.

³² Baribʌrl ni aþaþba mał ewarira sāþbe māwāida cawadæa. Ācōrē nezoca bajāne þea

[†] **13:26** Daniel 7:13-14.

bida adua panla. Mă, Naă Djara Edada bida adua băla. Ababe mă Zezabla cawa băla.

³³ Quirācuita beadadua. Dau lăla beadadua idjabă Ăcōrēa iwidi beadadua. Bărăba dji ewari sâlbe zeida adua panla.

³⁴ Maă ewari zebla rla naă quirāca baya: ēberăda dewara druadaa wăblarăde dji nezocarăda idji de wagadamără amnesia. Adjiza ne odamără basia. Dji eda wăbada acăbară jarasia quirācuita acăbamără.

³⁵⁻³⁶ Ara maă quirāca bără bida adua panla bără De Djibarira sâlbe waya zeida: queublarăde, ariquētra, eterre berublarăde wa diapeda. Maă bără dau lăla beadadua, mă cawaene zeblarăde bărăra căi duanăda unurămără.

³⁷ Măa bărăa jara băra jūmarăa jarabla: dau lăla beadadua.-

14

Jesu beadi carea crîcha jărl panana

Mateo 26:1-5; Luca 22:1-2; Juaă 11:45-53

¹ Ewari umé bablarăde judiorăba Egiptodeba ēdrăpedada quirānebabada ewarida odi basia. Maă ewari dromane paă ūsăbari neă băda cobadaa. Maăne sacerdote bororăba, judioră ley jaradiabadară ume crîcha jărl panasidaa Jesura chupea jidădapeda beabidi carea.

² Baribla jarasidaa:

-Ewari dromane jidadaea ēberără quirübucarănamără.-

Wărăba nardo quera Jesu boro ără weada

Mateo 26:6-13; Juaă 12:1-8

3 Mañ ewaride Jesura Betania purude Simoñ aidā bara bāda dede bāsia. Ne co chūmāne wērāda idjimaa zesia. Mañ wērāba boteya alabastro mōgara odada enesia. Boteyara nardo querar idji awa bāba bira bāsia. Mañ nardo querara bio nēbāla bāsia. Mañne wērāba dji boteya ochiruda bālapeda querara Jesu boro ñrā weasia.

4 Mañ carea ñcārla arima duanāda quīrūnapeda ãduña jarasidaa:

-¿Cārē cārē jāl querara weatasi?

5 Nēdobuedabara poa aba trajabārlde edabari quīrāca edacasia. Mañ parataba ne neē quedeara carebacasia.-

Mañ wērāra bia quēāsiidaa.

6 Baribārla Jesuba jarasia:

-Idu bādadua. ¿Cārē cārē idjira quēā panā? Idjia māl jāwā odara bia bāsia.

7 Ne neē quedeara ewariza bārā tāēna panānia; bārāba quīrīābādade poya ādjirāra carebadida panā. Baribārla mālra bārā ume ewariza bāēa.

8 Nañ wērāba aridē osia. Dārāéne mālra beupeda tābaridia. Idjia mālra mañ carea queraba pāsia.

9 Wārā arada māla jaraya: jūma nañ ējūāne bedea bia mānebema jaradiabādama nañ wērāba odara nēbārlādia idji siđa quīrānebadamārēä.-

*Judaba Jesu jidabi carea crīchada
Mateo 26:14-16; Luca 22:3-6*

10 Juda Iscarioteda Jesuba doce edadadebema basía. Mañ Judara sacerdote bororāmaa wāsia Jesu jidabi carea.

11 Mañ ūrīsidade ãdjirāra b̄asridadapeda Judaa paratada diaðiada asidaa. Ara mañda Judaba j̄lr̄badjia sāwā Jesura jidabida.

Jesuba doce edadarā ume ne coda

Mateo 26:17-29; Luca 22:7-23; Juañ 13:21-30; 1

Corinto 11:23-26

12 Pañ ēsābari neē b̄a cobada ewarida jūësia. Domia abā māwā cobadjidaa. Dji nabema ewaride judiorāba Egiptodeba ēdr̄pedada quīrānebadi carea oveja zaqueda beadapeda cobadaa. Mañne Jesu ume nībabadarāba idjía iwidisidaa:

-¿Bla sāma quīrīa b̄a daiba Egiptodeba ēdr̄pedada quīrānebadi carea cobadara ode wānidia?-

13 Mañne Jesuba idji ume nībabadarāda umé tr̄peda nāwā jarasia:

-Jerusaleñ purudaa wānadua. Jāma bārāba ununia umaquīrāba zocoda eronīda. Idji caidu wānadua.

14 Idji eda wāblr̄ma dji de djibaría jaradadua: “Dadjurāa Jaradiabariba nañda iwiðibisia: mā, mā ume nībabadarā bida Egiptodeba ēdr̄pedada quīrānebadi carea cobadara ¿sāma codi?”

15 Mañ de djibariba ñtaarerebema dejā waiþlada jūma biya o nūm̄da acþbiya. Mama ne cobadara dadjurā itea oðadua.-

16 Ara mañda Jesu ume nībabadara Jerusaleñ purudaa umé wāsidaa. Wābladade Jesuba ãdjía jarada quīrāca unusidaa. Mañbe Egiptodeba ēdr̄pedada quīrānebadi carea cobadara osidaa.

17 Queudacarea Jesura, idjia edada doce pan̄ ume jūësidaa.

18 Ne co chūpanne Jesuba jarasia:

-Wārā arada māa jaraya: abā mā ume ne co b̄la ba māra jidabiya.-

19 Mañ carea ādjira sopua panesiðaa. Ara mañda abā abā Jesua iwidisidaa:

-¿Māa māwā oica?-

20 Jesuba jarasia:

-Aba bārā docedebemaba jidabiya. Idjia bida abari epedecode pañda su co b̄la.

21 Wārāda mā, Nañ Djara Edadara beuida b̄la Ācōrē Bedeade b̄l b̄l quīrāca.* jBariblrl mā jidabi ēberāra bio mīā djuburi b̄la! Idjira topedadaēbara biara b̄casia.-

22 Wadi ne co duanlne Jesuba pañda j̄wade edapeda Ācōrēa bia jarasia. Mañbe cōrācuapeða ādjá diablrldē nāwā jarasia:

-Coðadua. Nañgra mā cacuaa.-

23 Mañbe uva b̄ada edapeda Ācōrēa bia b̄lada asia. Mañ uva b̄ara ādjirāza diasia. Jūmarāba dosidaa.

24 Mañne Jesuba jarasia:

-Nañgra mā oa erozoablráa. Mā oaðeba Ācōrēba zocárā ume bedea djiwidida b̄lblrla.[†]

25 Wārā arada māa jaraya: uva b̄ara waa doða abā Ācōrēba jūma idji ēberārā pe eroþeblrldaa. Mañbeblr mā bārā ume uva b̄ada wayacusa doya.-‡

* **14:21** Salmo 22; Salmo 118:22; Isaía 52:15deba abā 53:12daa.

† **14:24** Bedeade djiwidi. Jeremia 31:31-34. Ācōrēra nañrā israelerā ume bedea b̄asia (Exodo 24:6-8). ‡ **14:25** Uva b̄ada wayacusa doya. Griego bedeade mañba idjabāa jara b̄la: “Uva ba djiwidida doya.”

Pedroba Jesu igaraēana ada

Mateo 26:30-35; Luca 22:31-34; Juañ 13:36-38

26 Mañbe Ācōrē Bedeadebebemada trñānapeda Olivo eyadaa wāsiðaa. §

27 Wābñdade Jesuba jarasia:

-Nañ diamasi jūma bārāba mñra igaradía. Ācōrē Bedeade nāwā bá bñla: “Mña oveja wagabarira beabñrñde dji ovejara jārāzoadía.”*

28 Baribñrla mñra ñrēbapeda bārā na wāya Galilea druadaa.-

29 Mañne Pedroba Jesua jarasia:

-Jūmarāba bñra igaradimñna mña igaraēa.-

30 Jesuba Pedroa jarasia:

-Wārā arada mña jaraya: nane diamasi eterre bñrima umé berui nañna bñla bñrima übea mñra unucaada aya.-

31 Baribñrla Pedroba wetara jarasia:

-Mñ beabñda sida bñra igaraēa.-

Jūmarāba aþarica jarasiðaa.

Jesuba Getsemanine Ācōrēa iwidiða

Mateo 26:36-46; Luca 22:39-46

32 Mañbe Getsemani abadama jūñne wāsiðaa. Jesuba idji ume nñbabadarñaa jarasia:

-Mña Ācōrēa iwidiþlñmisa nama chñpanenadua.-

33 Mañbe Pedroda, Santiagoda, Juañ sida jíga edesia. Idji sñwñinebemada jñmawñyä crñcha bñl bñrñ Jesura bio sopua þesia.

34 Mañne jarasia:

§ **14:26** Mañ ewari dromane ne codi nañna Salmo 113deba aþa 114ðaa trñãbadjidaa. Ne copedadacarea Salmo 115deba aþa 118ðaa trñãbadjidaa. * **14:27** Zacaria 13:7.

-Mñra sopouba beublrl quíraca bla. Nama panenadua. Mñ daucha zocai pananadua.-

³⁵ Mañbe Jesura wagabe wäpeda barru cobepeda Ñcõrëa iwidisia quírã awara oi cawaya.

³⁶ Nãwã jarasia:

-Zeza, bla ne jumada poya oida bла. Mñra idu bia mïgabiradua. Bariblrl mla quírã bla quíraca oradua. Odua blabrl quírã bla quíraca.-

³⁷ Jesu jëda zebrlrlde unusia ãdjira cãi panla. Pedroa jarasia:

-Simoñ, blra ¿cärë cärëa cãi bla? ¿Ni hora aba bida poya zocai baëca?

³⁸ Bärära dau lbla beadadua. Ñcõrëa iwididada mñ igarada amaaba. Mñ a cawa bla bäräba biada o quírã panla. Mawämäna nañ djarade lblaë panla.-

³⁹ Jesura wayacusa wäpeda idjia naãrã iwididara Ñcõrëa iwidisia.

⁴⁰ Mañbe idji ume nïbabadarämaa zebrlrlde wayacusa cãi panla unusia. ãdji daura daupeaba oga cara nüpanasidaa. Mañne cawadaë basia Jesua sãwã jaraðida.

⁴¹ Þarima übea mawã ãdjimaa zebrlrlde Jesuba jarasia:

-Bärära ¿wadibida cãi panla? ¡Waaëa! Mñ ewarira jüësia. Mñ, Nañ Djara Edadara ëberä cadjiruarä jwade beblrla.

⁴² Piradrlrladua. Wänia. Jari urua mñ jidabira.-

Jesu jidapedada

Mateo 26:47-56; Luca 22:47-53; Juañ 18:2-11

⁴³ Jesu wadi bedea blaë Judada zesia. Mañ Judara Jesuba doce edadadebema basia. Zocära

ẽberãrãda neco bara, bacuru bara idji ume zesidaa. Ädjrãra sacerdote bororãba, judiorã ley jaradiabadarãba, dji dromarã biða diabuepedadãrã basia.

⁴⁴ Dji jidabiya b̄lba ädjia jaradoasia sãwã oida Jesuda cawadamãrãa. Nãwã jarasia:

-Mãa uridarraðe isõbârlada Jesua. Idjida jidapeda bio jã ededadua.-

⁴⁵ Mañbe Judara Jesu caita wâpeda jarasia:

-¡Jaradiabari, Jaradiabari!-

Mãwã jarapeda Jesura uridarraðe isõsia.

⁴⁶ Ara mañda idji ume zepedadãba Jesura jidasidaa.

⁴⁷ Mañ carea Jesu ume nãbabari abâlba idji djôbada necoda õuta edapeda sacerdote dji droma nezoca cawârlada tâtasia.

⁴⁸ Mañne Jesuba ädjrãa jarasia:

-Bârãra ¿cârê cârêã neco bara, bacuru bara mãra jâwã jidade ze panã? ¿Mãwãra mãra ẽberã minijichiaca?

⁴⁹ Mãa ewariza Äcôrê de droma dajada bârãa jaradia basia. ¿cârê cârêã mãra mama jûmarã daide jidadaë basi? Baribârla nãwã o panla Äcôrê Bedeade bâl bârla mãwâida bâl bêrã.-[†]

⁵⁰ Mãwã bâde Jesu ume nãbabadarãba idjira beesidaa. Jûmarãda mîrû wâbârlasidaa.

⁵¹ Baribârla cûdra abâlada Jesu caidu wâsia. Mañ cûdrara borobaba ãnêbari nãbasia. Mãwã bâde idji siða jidasidaa.

⁵² Baribârla idjia borobara wêätapeda äcada mîrû pira wâsia.

[†] **14:49** Isaía 53:12.

Jesu dji dromarā quīrāpita bāda

Mateo 26:57-68; Luca 22:54-71; Juañ 18:12-24

53 Mañbe Jesura sacerdote dji dromaara bāma jida edesidaa. Mama jūma sacerdote bororāda, judiorā dji dromarāda, judiorā ley jaradiabadarā sida ābaa dji jāre duanasidaa.

54 Mañne Pedroba Jesu tāmāba ēpē nīda sacerdote dji droma dema jūësia. Dji de audu jūrā ca bāde eda Pedrora Ācōrē de dromanebema zarrarā ume tābā cā chūmesia.

55 Mañne sacerdote bororāba, jūma dji dromarā bida ēberārāda jārlasidaa Jesudebemada biē jaradamārēā. Idjira nēbārade bādapeda beabidida crīchasiidaa. Māwāmīna Jesu biē jaradida neē basia.

56 Zocārāba sewadeba Jesura biē jarasidaa, baribārā ãdjia jarapedadara abari quīrāca bāē basia.

57 Māwā panāne ūcārlāba piradrādapeda sewadeba jarasidaa:

58 -Daiba ūrīsidaa idjia nāwā jarabārāda: “Ēberārāba opedāda Ācōrē de dromada māa ãrīya, baribārā ewari ūbea babārāde māa dewarada oya ēberārāba odaēda.”-‡

59 Māwāmīna ãdjiza mañnebema jarapedadara quīrā awara bāsia.

60 Mañbe sacerdote dji dromaara bāra ēsi nūmepeda Jesua iwiðisia:

-Nañgārāba bāra biē jara panā. ãdjia jara panāra ñwārāca? ñBā ni cārē sida panuēca?-

‡ **14:58** Juañ 2:19-22.

61 Jesura chupea blesia. Panuē basía. Māwā bλde sacerdote dji dromaara bλba wayacusa Jesua iwidisia:

-¿Bλra Ācōrēba ēdrλ edabari diai jaradaca? ¿Bλra dadjia bia jarabada Ācōrē Warraca?-

62 Jesuba panusia:

-Māē, mλa. Bārāba mλ, Naλ Djara Edađara ununia Ācōrē ne jūma poya bλ jλwa araare chūmλda idjabā jλrārāne zebλrλda.-§

63 Mañne sacerdote dji dromaara bλ quīrūbλrλba idjia jλ bλra cōātapeda jarasia:

-¿Cārē cārēa dewarada jλrλdī idji biě jaramārēä?

64 ¡Bārāba ūrīsiđaa idjia Ācōrēda biě jara bλda! Jāλbe bārāmaarāä ¿idjira sāwā odi?-

Mañne jūmarāba jarasiđaa Jesura bedeade bλ carea beadida panλda.

65 Mañbe λcλrλba Jesura dau idosidaa idjabā idji quīrā bλradapeda chībadjidaa. Chīnapeda jarabadjidaa:

-¡Ācōrēneba jaradua caiba bλra chīsida!-

Māwā duanλne Ācōrē de dromanebema zarrarāba Jesura jidapeda puobadjidaa.

Pedroba Jesu unucaada ada

Mateo 26:69-75; Luca 22:56-62; Juaλ 18:15-18, 25-29

66 Pedro mañ de droma duda baside sacerdote droma nezocawērāda aba zesia.

67 Mañ wērāba idjira tλbλ cā chūmλda unusia. Acl nūmepeda jarasia:

-Bλra Jesu Nazaređebema ume nībasia.-

68 Mañne Pedroba nāwā mērāsia:

§ **14:62** Salmo 110:1; Daniel 7:13-14.

-Mλa jāλ ēberāraunucaa. Mλa adua bλa bλa cārēda jara bλda.-

Māwā jarapeda Pedrora de audu jūrā ca bλde dji ēdrλbadamaa wāsia. Mañne eterreda berusia.*

⁶⁹ Wayacusa nezocawērāba Pedrora unupeda dji arima duanλrāa jarasia:

-Za bλda ādjidebemaa.-

⁷⁰ Pedroba māwā ūrīpeda wayacusa mērāsia. Dārāéne arima duanλba wayacusa Pedroa jarasidaa:

-Wārāda bλra ādjidebemaa. Bλra Galileadebemada jāwā bλa. Ādji quīrāca bedeabaria.[†]

⁷¹ Pedroba jarasia:

-jMλa sewada jaraibλrλ Ācōrēba cawa oya! Wārāneba jaraya: bārāba jara panλ ēberāra mλaunucaa.-

⁷² Māwā bλde eterrera wayacusa berusia. Ara mañne Pedroba quīrānebasia Jesuba jaradara: “Eterrera bārima umé berui naēna bλa bārima ūbea mλraunucaada aya.”[‡] Pedroba mañnebema crīchabλrλde dārā jīāsia.

15

Jesu Pilato quīrāpita edepedada

Mateo 27:1-2, 11-14; Luca 23:1-5; Juañ 18:28-38

¹ Āsabodode sacerdote bororāra, judiorā dji dro-marāra, judiorā ley jaradiabada siða ābaa bedea

* ^{14:68} *Mañne eterreda berusia.* Griego bedeade λεγεται cartade mañra neēa. † ^{14:70} *Ādji quīrāca bedeabaria.* Griego bedeade λεγεται cartade mañra neēa. ‡ ^{14:72} Marco 14:27-31.

ausidaa Jesura Pilatomaa ededi carea.* Ara mañda Jesura jwa jā edesidaa.

² Pilatoba Jesua iwidisia:

-¿Banda wārāda judiorā boroca?-

Jesuba panusia:

-Māē, bla māwā jara bla.-

³ Mañne sacerdote bororāba ne zocārāneba Jesura biē jarasidaa.

⁴ Mañ bērā Pilatoba waya Jesua iwidisia:

-Ürīdua, ādjirāba bla ne jūmaneba biē jara duanla. ¿bla panuēca?-

⁵ Baribla Jesuba mañ sida panuē basía. Mañ bērā Pilatoba cawa crīchaē blesia.

Jesu beadi carea jarapedada

Mateo 27:15-31; Luca 23:13-25; Juañ 18:38-19:16

⁶ Poaza judiorāba mañ ewari droma o panne Pilatoba preso beada abā ēdrā bla badjia. Ādjirāba iwidibadada ēdrā bla badjia.

⁷ Mañne ēberā Barrabá abadada basia. Mañ Barrabára idjiare bearā sida puru quīrūbigasidāde mīā beasidaa. Mañ bērā preso panasidaa.

⁸ Mañne zocārā judiorāda Pilatomaa zedapeda iwidī duanesidaa idjia poaza obarida omārēā.

⁹⁻¹⁰ Pilatoba cawa basia sacerdote bororāda Jesu ume biē duanla bērā idjira jida diasidada. Mañ carea dji ēberārā powua nūmā iwidisia:

* **15:1 Pilato.** Romanorā boro Tiberio abadaba Pilatora Judea druadebema boroda basia. Dji boroda basia poa 26deba aba 36daa. Judiorā bororāda Jesura Pilatomaa edesidaa ādjia preso bearā beacara panla bērā. Abā romanorāba māwā odida panasidaa.

-¿Bārāba quīrīā panca māa za bājudiorā borora ēdrā bālida?-

¹¹ Mañne sacerdote bororāba dji powua nūmáa nāwāa jarasidaa: “Pilatoa jaradadua Barrabádrā ēdrā bālmārēā.”

¹² Mañ carea Pilatoba wayacusa ādjirāa iwidisia:
-Māwāra bārāba judiorā boro abadara ¿māa sāwā oi?-

¹³ Mañne ādjirāba jīgua jara duanesidaa:
-¡Crude cachi beabidua!-
¹⁴ Pilatoba iwidisia:
-¿Cārē cārē māwā oi? ¿Idjia cārē cadjiruada osi?-

Māwā bedea bāde ādjirāba wetara bāga jara duanasidaa:

-¡Crude cachi beabidua!-
¹⁵ Pilatora ēberārā ume biē bē amaaba Barrabádrā ēdrā bāsia. Baribārā Jesura soaba ubipeda sordaorāa diasia crude cachi beadamārēā.

¹⁶ Ara mañda sordaorāba Jesura ādji de droma Pretorio abadade eda edesidaa. Mama waabema sordaorāda trāsidaa.

¹⁷ Mañbe djio pursupursua bāda Jesua jābisiidaa. Borobari aña cadada idji borode wēāju bāsidaa.

¹⁸ Mañbe jīgua jara duanesidaa:
-¡Bio bia bāla, judiorā boro!-

¹⁹ Idji borode bacuruba ubadjidaa idjabāa dau idobadjidaa. Chīrāborodē copanesidaa idjira wārāda bio waya panā quīrāca.

²⁰ Idjira ipida biē jarađapedā mañ pursupursua bā jābipedadara wēāsidaa. Wēānapedā idjia jābādada wayacusa jābisiidaa. Mañbe crude cachi beadi carea edesidaa.

Jesu crude cache bapedada

Mateo 27:32-44; Luca 23:26-43; Juañ 19:17-27

21 Jesu puru dajadaa edesidae ëberä Simoñ abadada Jerusaleñnaa zebvlræ basia. Alejandroba Rupo biða mañ Simoñra ädji zeza basia.[†] Idjira Cirene purudebema basia. Sordaorâba idjia Jesu crura ataubisidaa.

22 Mawä Jesura ëjüä Golgota abadamaa edesidaa. Golgota trâba jara bla Boro Þawlaræ.

23 Mama uva bla asea mirradä pueradada Jesua diasidaa pua droamärëä. Baribvlræ Jesuba doë basia.

24 Mañbe crude cache bäsidaa. Mawänacarea ne jemenesidaa Jesuba cacuade jñ badara sâwâ jedecadi cawaya.

25 Jesu crude cache bäsidae ñmädau ñtla basia.

26 Mañne bedeada cache jira bäsidaa cawabidi carea idjira cärë cärëä beabädada. Nâwâ bla basia: "Judiorä Boro."

27 Idjabä ne drabadada umé Jesu caita crude cache jira bäsidaa, aba idji jawa araare, aba idji jawa aclace.

28 Mawäsiä Äcörë cartade jara bla quiräca. Nâwâ jara bla: "Idjira ëberä cadjurua quiräca beasidaa."[‡]

29-30 Mañne ñcrlræ ëberäräda caita wänapeda boro ñrätl ñrätlapeda Jesua nâwâ bië bedeabadjidaa:

-Ajäää, bla Äcörë de dromara ärípeda ewari übeade wayacusa poya oibvlræ, jara blduba ëdradua! Jäää crudeba udaa zedua!-

[†] **15:21** Romano 16:13. [‡] **15:28** Isaía 53:12. Griego bedeade ñcrlræ cartade versículo 28 neña.

31 Abari quīrāca sacerdote bororāba, judiorā ley jaradiabadarā bida Jesura ipida biē jarabādade nāwā jarabadjidaa:

-Idjia dewararāda carebasia, baribārā ara iduba poya ēdrāea. §

32 Māwāra ¿idjira Ācōrēba ēdrā edabari diai jaradaca? ¿Idjira Israeldebema boroca? Jāl crudeba uāaa zeida bāla dairāba cawađapeda ījāni carea.-

Mañne Jesu caita crude cachipedada bida abari quīrāca biē jarasidaa.

Jesu crude beuda

Mateo 27:45-56; Luca 23:44-49; Juañ 19:28-30

33 Umatipa āmādaura quisia.* Mañba nañ ējūāra hora ūbea jūma pāīma nūmasia.

34 Hora ūbea badacarea Jesuba jīgua jarasia:

-Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?-

Mañ arameo bedeaba jara bāla: “Māl Ācōrē, māl Ācōrē, ¿cārē cārē māduba beesi?”

35 Mañ bedeaa ūrībādade īcārā mama caita duanlba jarasidaa:

-Ūrīnadua, idjia Elíada trāl bāla.-

36 Ara mañda abā pira wāpeda uva ba oregueada mōda quirude dodoba edasia. Bacurude jāpeda Jesua diasia domārēā. Mañbe dji ēberāba jarasia:

-Jānānadua; acādia Elíaba idjira uāaa bāde zei cawayá.-

37 Mañne Jesura mīñadua bīapeda īyādrāsia.

§ **15:31** *Carebasia*. Griego bedeade bāl bāla “ēdrā edasia.” * **15:33** Amos 8:9-10.

38 Ara māwābʌrʌde Ācōrē de dromane eda wua eatʌ jira bʌda ēsidra ȳtʌba edaa cōā dogosia.[†]

39 Romanebema sordaorā boro Jesu quīrāpita bʌba idji māwā beubʌrʌ unuside jarasia:

–Wārāda nañ ēberāra Ācōrē Warra basía.–

40 Mañne ūcʌrʌ wērārāba tʌmʌba acʌ duanasidaa. Adjirā tāena Maria Magdalenada, Salomé sida panasidaa. Dewarabema Maria sida basia. Santiago Tēābema abadaba, Jose bida mañgʌ Mariara ãdji papa basía.

41 Jesu Galileade baside mañ wērārāra idji ume nībasidaa idjabā careba panasidaa. Arima dewara wērārāda baraasia Jesu ume Jerusaleñnaa wāpedadada.

Jesu tʌbaripedada

Mateo 27:57-61; Luca 23:50-56; Juañ 19:38-42

42-43 Nurēma ȳnāübada ewari basía. Mañ ewari carea judiorāra ne o panasidaa. Queubodode Jose Arimatea puruđebemada Pilatomaa wāsia. Mañ Josera judiorā bororānebema basía. Jūmarāba idjira bio bia unubadjidaa. Idjia jłā babadjia Ācōrēba jūmarāda pe erođamārēä. Ne waya neē Pilatomaa wāpeda Jesu cacuada iwiđisia tʌbari carea.

44 Mañne Pilatoba cawa crīchaě basía sāwā Jesura isabe beusida. Mañ carea sordaorā boroda trłpeda iwiđisia Jesura wārāda beusi cawaya.

45 Sordaorā boroba wārāda beusiada ada bērā Pilatoba Josea Jesu cacuara idu edebisia.

46 Joseba borobada nēdopeda Jesu cacuara crudēbemada uđaa bʌpeda mañ borobaba bʌrá

[†] **15:38** Exodus 26:31-33; Hebrews 9:1-15.

þasia. Maðbe mõjẽ uria corodade eda þapeda mõgara waiblaba uriara jūätrl þasia.

⁴⁷ Maria Magdalenaba, Jose papa Maria bida acʌ panasiðaa Jesu cacuara mama þabʌdada.‡

16

*Jesu ñrēbaða Ācōrē nezocabajarada
Mateo 28:1-10; Luca 24:1-12; Juañ 20:1-10*

¹ Anāubada ewari jõnacarea Maria Magdalenaba, Santiago papa Mariaba, Salomé bida querada nēdosidaa Jesu cacuara þrʌdi carea.

² Nabema ewari domianebemane diapeda ara ãmādau odjabʌrʌde ãdjira Jesu tʌbaripedadamaa wāsidaa.

³ Mañne nāwā jara nībasidaa:

-Dadjira eda wāni carea ɿjāñ mõgara waibla uria jūätrl þura caiba ãyā þli?-

⁴ Baribʌrʌ araa acʌbʌdade unusidaa mõgara waiblara orrocawa cobʌda.

⁵ Ara mañda uriade eda wāsidaa. Eda wābʌdade cûdrada unusidaa. Idjia drasoa jñ þura totroa querasia. Adji jñwa araare chūmasia. Idji carea wērãrãra dauperasidaa.

⁶ Mañ cûdraba ãdjía jarasia:

-Dauperarãnadua. Bärãba Jesu Nazaredebemada crude cachipedadada jñrʌ panla. Idjira ñrēbasia. Idji þapedadamaa acʌdadua. Nama þleá.

⁷ Jñlbe idji ume nībapedadarãmaa wānadua. Pedroa, waabemarãa bida jaradadua Jesura ãdji na

‡ **15:47** Jose. Mañgʌ Josera Arimatedebemæa, ãtebʌrʌ Santiago Téâbema abada ume djaba basía. Marco 15:40; 16:1.

Galilea druadaa wābərəda. Jāma idjira ununia idjia naēna jarada quīrāca.*

⁸ Mañne daupera panλba cacua ure nūpanasidaa. Ara mañda wērārāra Jesu cacua tλbaripedada uriaðeba pira wāsidaa. Ne waya panλ bērā ni aþala beðeadaē basía.†

*Jesuba Maria Magdalenaara idjida unubida
Juañ 20:11-18*

⁹ Jesura diapededa nabema ewari domianebe-mane ñrēbapeda naārā Maria Magdalenaaa unubisia. Mañ wērānebemada Jesuba naēna jairāda siete ãyā j̄recuasia.

¹⁰⁻¹¹ Mañbe Mariara Jesu ume nībapedadarāmaa wāsia. Idji jū̄eside ãdjirāra wadi sopuaba jīā panasidaa. Māwā panλne Mariaba ãdjirāa jarasia Jesura zocai bλda unusida. Māwā ūrlbλdamīna ījānaē basía.

*Jesuba dewara umé panλa ara idjida unubida
Luca 24:13-35*

¹² Māwānacarea Jesu ume nībapedadarāda umé puru dajada nībasidaa. Mañgλrāa Jesuba ara idjida quīrā awara unubisia.

¹³ Adjira jēda wānapeða waabemarāa jarasidaa. Māwāmīna wadibida ījānaē basía.

*Jesuba edadarāa ara idjida unubida
Mateo 28:16-20; Luca 24:36-44; Juañ 20:19-23*

¹⁴ Māwānacarea Jesuba edadarā once panλ ne co chūpanasiðade ara idjida unubisia. Ædji cλwλrλ zareadēba ījānaē panana carea quēāsia. Idji

* **16:7** Marco 14:28. † **16:8** Griego bedeade ñcλrλ cartaðe Marcoba bλdara namabe bλa. Versículo 9deba aba 20daa neēa.

ꝝrēbada unupedadaba ādjirāa jarasidamīna ūjānaē panasidaa.

15 Mañbe Jesuba ādjirāa jarasia:

-Drua bēaza wānapeda bedea bia mñebemada jūmarāa jaradadua.

16 Mañ bedeada ūjāsiðara idjabā borocuesiðara Ācōrēba ēdrā edaya. Bariblrl mañ bedea ūjāéra idjia cawa oya.

17 Mñ ūjā bēaba nañgada odia Ācōrē aþla eropannda unubidi carea: mñ trñneba jairāda ãyā jøretadia idjabā adua panñ bedeade bedeadia.

18 Dama arada ādji jlwaba jidadia. Nēärā dadji beabarida dodiblrl mañba bië oëa. Idjabā cacua bië bēara ādji jlwā ūrā bllbdade biacuadia.-

Jesu bajānaa wāna

Luca 24:50-53

19 Māwā jaradacarea dadjurā Boro Jesura Ācōrēba ñtaa bajānaa edesia. Mama Ācōrē jlwā araare chūmesia.

20 Mañbe Jesuba edadarāba idji bedeara ādji wābldaza jarasidaa. Dadjurā Boroba ādjirāra carebasia. Ne ununaca obi blldeba cawabisia ādjia jara panñra wārā arada.

**Ãcõrẽ Bedea
New Testament in Emberá, Northern
(PM:emp:Emberá, Northern)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

**PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e**